

Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määrus nr 1
„Põhikooli riiklik õppekava”

**KUNSTIÕPETUSE, MUUSIKA, TÖÖÕPETUSE,
TEHNOLOOGIAÕPETUSE, KÄSITÖÖ JA KODUNDUSE AINEKAVA**
Põhikool

SISUKORD

1. ÜLDALUSED.....	7
1.1. Kunstipädevus	7
1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming.....	8
1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalused	9
1.5. Kunstiainete lõiming teiste ainevaldkondadega	11
1.6. Läbivate teemade rakendamine	12
1.7. Õppetegevuse kavandamine ning korraldamine	13
1.8. Hindamise alused	14
1.9. Füüsiline õpikeskkond.....	16
2. KUNSTI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	18
2.1. Kunsti õppeaine kirjeldus.....	19
2.2. Kunsti ja tööõpetuse õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes	20
2.2.1. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus I kooliastmes.....	20
2.2.1.1. 1.klass	21
2.2.1.2. 2. klass	25
2.2.1.3. 3. klass	30
2.3. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes	33
2.3.1. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus II kooliastmes	34
2.3.1.1. 4. klass	35
2.3.1.2. 5. klass	40
2.3.1.3. 6. klass	44
2.4. Kunsti õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes	48

2.4.1. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus III kooliastmel	49
2.4.1.1. Õpitulemused 7. klassis	50
2.4.1.2. 8. klass	53
2.4.1.3. 9. klass	57
3. MUUSIKA	60
3.1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	60
3.2. MUUSIKA ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID I KOOLIASTMES:	60
3.2.1. 1. KLASS	62
3.2.2. 2. KLASS	62
3.2.3. 3. KLASS	62
3.4. MUUSIKA ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID II KOOLIASTMES	62
3.4.1. 4. KLASS	62
3.4.2. 5. KLASS	62
3.4.3. 6. KLASS	62
3.5. MUUSIKA ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID III KOOLIASTMES	62
3.5.1. 7. KLASS	62
3.5.2. 8. KLASS	62
3.5.3. 9. KLASS	62
4. AINEVALDKOND „TEHNOLOOGIA“	63
4.1. Tehnoloogiapädevus	63
4.2. Ainevaldkonna õppeained	64
4.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming	64

4.4.	Üldpädevuste kujundamise võimalusi.....	66
4.5.	Õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega	68
4.6.	Läbivate teemade rakendamise võimalusi.....	69
5.	TÖÖÕPETUS	71
5.1.	Õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	71
5.2.	Õppeaine kirjeldus.....	71
5.3.	Õppetegevus	72
5.4.	Füüsiline õpikeskkond.....	73
5.5.	Hindamine	73
5.6.	I kooliaste	73
6.	KÄSITÖÖ JA KODUNDUS	74
6.1.	Õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	74
6.2.	Õppeaine kirjeldus.....	74
6.3.	Õppetegevus	75
6.4.	Füüsiline õpikeskkond.....	76
6.5.	Hindamine	76
6.6.	II kooliaste.....	78
6.6.1.	4.Klass	78
6.6.2.	5. klass	81
6.6.3.	6. klass	84
6.7.	III kooliaste	86
6.7.1.	7. klass	87

6.7.2. 8. klass	90
6.7.3. 9. klass	93
7. TEHNOLOOGIAÕPETUS.....	96
7.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid.....	96
7.2. Õppeaine kirjeldus.....	96
7.3. Õppetegevus	97
7.4. Füüsiline õpikeskkond.....	99
7.5. Hindamine	99
7.6. II kooliaste.....	100
7.6.1. 4. klass	101
7.6.2. 5. klass	102
7.6.3. 6. Klass	103
7.7. III kooliaste	104
7.7.1. 7. Klass	105
7.7.2. 8. Klass	107
7.7.3. 9. Klass	109

1. ÜLDALUSED

1.1. KUNSTIPÄDEVUS

Põhikoolis on kunstivaldkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks kujundada õpilastes eakohane kunstipädevus: suutlikkus mõista kunstide mitmekesisust, arutleda kunsti ja muusika teemadel; väärtustada lähiümbruse, Eesti ja maailma kultuuripärandit; näha eri ajastute ja nüüdisaja kultuuri suhet; kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks, väärtustada enda ja kaaslaste loomingut.

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
2. kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
3. väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
4. märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
5. väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
6. omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimise võimalustest.

1.2. AINEVALDKONNA ÕPPEAINED JA NENDE MAHT

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõikides põhikooliastmetes. Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstivaldkonna õppeainetes taotletavate õpitulemuste ja õppesisu koostamisel on aluseks võetud arvestuslik nädalatundide jagunemine kooliastmeti ja aineti alljärgnevalt.

I kooliaste

kunst – 4,5 nädalatundi

II kooliaste

kunst – 3 nädalatundi

III kooliaste

kunst – 3 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmeti määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

1.3. AINEVALDKONNA KIRJELDUS JA VALDKONNASISENE LÕIMING

Kunstide valdkonna aineid põhikoolis ühendab tähelepanu loovuse ja eneseväljendusoskuse arendamisele ning tervikliku maailmapildi kujundamisele. Kunstide kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt. Arendatakse mõtlemise paindlikkust ning avatust kultuurilistele ja individuaalsetele erinevustele, mis toetab toimetulekut kiiresti muutuv ja mitmekultuurilises maailmas.

Praktiline kunstidega tegelemine arendab õpilase tundemaailma, intuiitivset ja loovat mõtlemist. Kunstidel on oluline osa igapäevaelu rikastava ning emotsionaalselt tasakaalustava

harrastusena. Kunstitegevused tasakaalustavad valdavalt verbaalset ning analüütilist mõtlemist

teistes õppeainetes, lisades kujundliku, sünteesiva ja intuiitivse poole. Selle tulemus on terviklik mõtlemine, mis võimaldab läheneda loovalt probleemidele ning väärtustada

erinevaid lahendusi ja lahendite mitmetahulisust. Kunstidega tegelemine avaldab positiivset mõju kõikide ainete õppimisele.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

1. teadmised kunstidest (analüüs);
2. erinevate kunstide seostamine (süntees);
3. ainealane (verbaalne) keel;
4. loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
5. kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
6. oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
7. kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

1.4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE VÕIMALUSED

Kultuuri- ja väärtuspädevus- kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitud kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus- uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus- pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste

ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus- kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uues olukorras. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus- kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat.

Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus- vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus- kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi,

mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevused - Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud infot rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loomingu jagamise turvalisusest

1.5. KUNSTIAINETE LÕIMING TEISTE AINEVALDKONDADEGA

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondade üleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Eri kultuuridega tutvutakse paljudes teiste valdkondade õppeainetes (keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus) ning kujundatakse seeläbi väärtushoiakuid ja teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiainetes keskendutakse võrreldes teiste õppeainetega kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele praeguse ühiskonna innovatsiooni allikana.

Mitmes ainevaldkonnas – keeltes ja kirjanduses, matemaatikas, tehnoloogias, kehalises kasvatuses – kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, mõõdud, nurgad, geomeetrilised kujundid, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jms).

Kunstivaldkonna õppeainetes toetutakse teistes õppeainetes omandatud teadmistele, samas süvendatakse ja visualiseeritakse neid teadmisi. Praktiliste tegevuste kaudu kujundatakse arusaama, et teadmised ja pädevused on omavahel seotud ja igapäevaelus rakendatavad. Ainevaldkondade piire ületavad õppeprojektid võimaldavad lõimida kunstiaineid teiste ainevaldkondadega ja kujundada pädevusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled- arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika- arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained- teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed- vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia- arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus- arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6. LÄBIVATE TEEMADE RAKENDAMINE

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine- kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsed väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskkond- need teemad hõlmavad mitmekülgsed oskusi, nagu info leidmine kunsti kohta, visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus-

või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus- kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon- kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuv tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus- kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet- õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruv maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused).

1.7. ÕPPETEGEVUSE KAVANDAMINE NING KORRALDAMINE

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt ning jätab õpilastele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;

3. võimaldatakse õpilasel õppida individuaalselt ning koos teistega, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste erinevaid õpistiile, et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad õpilaste huvisid ning suurendavad õpimotivatsiooni, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust ja konkreetse klassi võimekust;
5. rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja vahendeid;
6. kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: loodus- ja linnakeskkond, arvuti/multimeediaklass, virtuaalkeskond jne, käiakse õppekäikudel kontsertidel, teatrites, muuseumides, stuudioses, looduses, näitustel, raamatukogudes jne;
7. kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
8. seostatakse õppesisu näidetega nii Eesti kui ka maailma kunstist ja rahvakultuurist;
9. leitakse tunnivälise loomingulise tegevuse võimalusi (näituste kavandamine, töötoad jms).

1.8. HINDAMISE ALUSED

Kunstivaldkonna ainete õpetamisel ja pädevuste hindamisel lähtutakse iga õpilase võimetekohasest arengust ja õpitulemuste saavutatusest. Hindamise aluseks on põhikooli riikliku õppekava üldosas sätestatu, põhikooli riiklikus õppekavas esitatud õpitulemused. Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus määratakse ja täpsustatakse kooli õppekavas.

Kunstivaldkonna õppeainetes on hindamise eesmärk toetada õpilaste arengut, innustada õpilasi

isikupäraste ideede ja loovate lahenduste leidmisel ning suunata neid sihikindlalt õppima; suunata õpilaste enesehinnangu kujunemist, tekitada neis kunsti- ja kultuurihuvi ning luua alus elukestvale kunstiharrastusele; suunata ja toetada õpilasi haridustee valikul kunstide valdkonnas. Hindamine annab tagasisidet õpilaste individuaalse arengu kohta ning on lähtekohaks järgneva õppe kavandamisel.

Hindamisel lähtutakse ainevaldkonnas taotletavatest pädevustest, mille keskmeks on:

1. õpilaste muusikaliste ja kunstialaste võimete areng;
2. teadmiste ja oskuste rakendamine musitseerimisel ja kunstiloomingus;

3. isikupärane lähenemine loovülesannete lahendamisel.

Hindamisel väärtustakse õpilaste teoreetilisi teadmisi, püüdlikkust ja osalemist õppeprotsessis ning pingutust tulemuste elluviimisel. Hindamisel on oluline tunnustada lahenduste erinevusi ja väärtustada õpilaste isikupära.

Õpitulemuste hindamise vormid peavad olema mitmekesised, õpilaste arengut motiveerivad ja vastavuses nende õpitulemustega. Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega ning sõnaliste hinnangute abil. Numbrilisele hindamisele lisandub suuline tagasiside. Nii sõnaliste hinnangute kui ka numbrilise hindamise puhul peavad õpilased teadma, mida ja millal hinnatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. Õpetajapoolsed suulised sõnalised hinnangud ning numbrilised hinded peavad motiveerima õpilaste arengut kunstivaldkonnas.

Hindamisel kasutatakse kujundavat ja kokkuvõtvat hindamist, lähtudes püstitatud õppeülesandest ning kehtiva õppekava sisust ja eesmärkidest.

Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead.

Kunsti õpetamisel juhindutakse õpilaste hindamisel kooli astmeti alljärgnevalt:

I kooliastmes hinnatakse:

1. oskust kasutada kunstimõisteid ning teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
2. oskust kasutada loovtöodes erinevaid töövõtteid ja tehnikaid, käsitsedes materjale otstarbekalt ja töövahendeid ohutult;
3. loovat, isikupärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- või rühmatöös;
4. oskust väärtustada ja analüüsida enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle.

II kooliastmes hinnatakse:

1. teadmisi ja oskust arutleda visuaalse kunstiinfoga seonduvate nähtuste üle, kasutades kunstimõisteid, teadmisi lähiümbruse kunsti- ja kultuuriobjektidest;
2. osalemist loovas tööprotsessis, kasutades eneseväljenduseks erinevaid kunstitehnikaid ja -materjale;
3. oskust kavandada ning kujutada nii vaatluse kui ka ideede põhjal;
4. loovat, sihipärast ja säästlikku tegutsemist individuaal- ja rühmatöös;

5. oskust väärtustada ja analüüsida disainiobjekte, enda ja kaaslaste kunstitöid, arutleda erinevate kunstinähtuste üle ümbritsevas.

III kooliastmes hinnatakse:

1. teadmisi Eesti ja maailma kunstikultuurist;
2. oskust kasutada kunstimõisteid ja teadmisi ümbritseva visuaalkultuuri, maailma kultuuripärandi ning nüüdiskunsti teemadel arutledes;
3. teadliku kunstialase ja kriitilise mõtlemise arengut, mis väljendub mitmekesiste loovülesannete lahendamises iseseisvalt või rühmatööna, enda ja kaaslaste kunstitööde analüüsimises;
4. teadmisi, oskusi ja ideid kasutada erinevaid kunstitehnikad, seostada ning esitada oma kunstiloomingut ka tehnoloogiavahendite abiga;
5. oskust lahendada disainiülesandeid eesmärgipäraselt, rakendada kahe- ja kolmemõõtmelist kavandamist.

Muusika õpetamisel hinnatakse õpilaste teadmiste ja oskuste rakendamist

I kooliastmes sõnaliste hinnangutega, II ja III kooliastmes viiepallisüsteemis, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi ning õppe- ja kasvatusesmärke muusikaliste osaoskuste lõikes alljärgnevalt:

1. laulmine – aktiivne osavõtt ühislaulmisest, õpitulemustes nimetatud ühislauluvara omandamine;
2. pillimäng – musitseerimine kaasmängudes rühmas ja/või üksi;
3. omalooming – lihtsa kaasmängu, ostinato või liikumise loomine, ideede väljapakkumine ning teostamine, loomingulisus;
4. muusika kuulamine ja muusikalugu, õppekäigud – muusika üle arutlemine, muusikateoste analüüsimine ning oma seisukohtade põhjendamine, osalemine kirjalikes ja suulistes aruteludes;
5. tunnist osavõtu aktiivsus – aktiivne osalemine tunni eri osades;
6. tunniväline muusikaline tegevus – osalemine koolikooris, ansamblis, esinemine kooliüritustel, kooli esindamine konkurssidel/võistlustel.

1.9. FÜÜSILINE ÕPIKESKKOND

Kool korraldab kunstivaldkonna ainete õppe klassis, kus on selleks vajalikud tingimused ja vahendid.

Kunstitundide jaoks:

1. individuaalseks ja rühmatööks vajalik pind;
2. 500 luksise päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal ning vesi/kanalisatsioon;
3. reguleeritava kõrgusega molbertid või lauad koos joonistusalusatega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika;
4. vajalikud töövahendid ja materjalid;
5. kunstiraamatud, ajakirjad ja teatmeteosed;
6. DATA-projektori, foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri kasutamise võimalus ning internetiühendus.

Muusikatundide jaoks:

1. muusikalisteks tegevusteks, sh rühmatööks ja liikumiseks vajalik pind;
2. fono- ja videoteegi (CD, DVD), DATA-projektori kasutamise võimalus;
3. vajalikud vahendid: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, hifi-muusikakeskus, noodijoonestikuga tahvel, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI-salvestusprogramm;
4. Orffi instrumentarium (rütmi- ja plaatpillid), plokkflöödid, akustilised kitarrid, väikekannel.

2. KUNSTI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Põhikooli kunstiõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
2. tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
3. õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
4. eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
5. töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
6. rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
7. õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
8. seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
9. mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
10. väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
11. tegutseb eetiliselt ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;

12. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
13. omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

2.1. KUNSTI ÕPPEAINE KIRJELDUS

Põhikooli kunstiõpetuses omandatakse visuaalse hariduse algtõed ning arendatakse mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi ning kunstioskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases mitmekultuurilises maailmas. Kunst võimaldab põhikooliõpilastel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Kunstiõpetuses kujundatakse ja arendatakse õpilastes järgmisi osaoskusi:

1. uurimine ja oma ideede arendamine,
2. väljendusvahendite loov rakendamine,
3. teadmised visuaalkultuurist,
4. mõtestamine ja refleksioon.

Osaoskuste kujundamine ja arendamine on omavahel põimunud nii õpilaste loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemise kui ka uute teadmiste omandamise, kinnistamise ning praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujundamine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti seostest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemina kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele panevad aluse õppekäigud muuseumidesse, galeriidesse ja näitustele. Näidete valikul kunstiajalooost lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ning visuaalsest kultuurist lähiümbruses ja Eestis.

2.2. KUNSTI JA TÖÖÕPETUSE ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID I KOOLIASTMES

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. peetakse silmas õppekava alusväärtusi, üldpädevusi, õppeaine eesmäärke ja õpitulemusi ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega
2. jälgitakse, et õpilase õpikoormus on mõõdukas
3. võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks
4. laiendatakse õpikeskkonda: looduskeskkond, ettevõtted ja asutused
5. pearõhk loovusel ja käelisel tegevusel
6. jälgitakse, et õppimine on vaheldusrikas (võimaldatakse läbida erinevaid tööliike ja teemasid, katsetatakse erinevate materjalidega)
7. tööülesannete valikul seatakse eesmärk arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid: motoorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet

3. klassi lõpetaja:

1. tunneb kunstiõppes rõõmu mängulisest ja loovast tegutsemisest;
2. julgeb katsetada oma ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
3. oskab töötada iseseisvalt ja teha koostööd, väärtustab erinevaid lahendusi;
4. tunneb huvi lähikonna kultuuriobjektide vastu.

2.2.1. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus I kooliastmes

Õppesisu

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, kunstitehnikad ja materjalid. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja meediakeskkonnad. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja loodusobjektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaži valmistamine, pildistamine, vormimine, voolimine jne) Töövahendite otstarbekas ja ohutu käsitlemine. Pildilised jutustused: joonistus, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon. Kodukoha loodus- ja tehiskeskkond, ruum ja ehitised keskkonnas. Disain igapäevaelus: tarbeesemete vormi, materjali ja otstarbe seosed. Turvaline ja keskkonnasäästlik tarbimine. Ideede esitamise kavandid ja mudelid.

Õppetegevused

Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline Rakendamine. Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine. Õppekäigud muuseumidesse, nüüdiskunsti näitustele. Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine. Lähikäik keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine. Visuaalse kultuuri näidete kriitiline (reklaamid, filmid, arvutimängud jne) vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine. Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

Õpitulemused

2.2.1.1. 1.klass

Õpilane oskab

1. julgeb väljendada oma mõtteid, kirjeldada pildil toimuvat, kasutada fantaasiat;
2. kujutab elus ja eluta loodust temale omasel viisil, toob esile objektide, esemete iseloomulikke tunnuseid;
3. segada värve, helestada ja tumestada värve õpetaja juhendamisel;
4. oskab pildi pinda organiseerida, arvestades paberi suurust;
5. maalida kattevärvidega;
6. meisterdada jäätmematerjalist, looduslikust materjalist;
7. õmmelda nõöpi, teha eelpistet;
8. rebida, lõigata, voltida vajalikku kujundit;
9. lõigata kontuuri järgi;
10. voolida lihtsamaid vorme;
11. sooritada erinevaid trükitehnikaid;
12. korras hoida oma töövahendid ja töökoha;
13. säästlikult kasutada materjale ja töövahendeid;
14. kasutada ohutuid töövõtteid;
15. kasutada tehnoloogiliselt värvi- ja viltpliiatseid, pintslit, pastelle õigesti;

1. KLASS

Õppesisu	Õpitulemused
----------	--------------

Voolimine – Töökoha organiseerimine voolimistöödeks. – Materjal (plastiliin, savi, lumi) selle ettevalmistamine voolimiseks. – Abivahendid, nende kasutamine. – Kumer- ja õõnesvormide voolimine. – Ümarplastika (igast küljest jälgitavad) figuurid.	– voolib erinevatest voolimismaterjalidest lihtsamaid õõnesvorme, ümarplastikas figuure – kasutab voolimiseks sobivaid abivahendeid – seab töölaua vastavaks tööks valmis – kasutab materjali vajaduspõhisel
Paberi- ja kartongitööd – Töökoha organiseerimine paberitöödeks. – Paberi rebimine. – Eri kuju ja suurusega vormide vaba rebimine. – Paberi lõikamine silma järgi, märgitud joont mööda, šabloon järgi. – Šablooni paigutus paberile. – Paberitööde kaunistamine: tasapinnalised ja ruumilised aplikatsioonid. – Detailide katmine liimiga, liimimisvõtted olenevalt detaili suurusest. – Paberi kortsutamine, voltimine.	– rebib ja lõikab mitmesuguseid kujundeid šablooniga ja ilma; – tunneb liimimisvõtteid; – seab töölaua vastavaks tööks valmis; – kasutab paberit vajaduspõhiselt, seda raiskamata.
Meisterdamine – Tutvumine meisterdamiseks sobivate looduslike materjalidega (kastanid, tõrud, käbid, oksad, lehed, kivid, sammal jne). – Koduses majapidamises järelejäänud esemete (tikutoosid, karbid, korgid, nahatükid jne) kasutamine meisterdamiseks.	– märkab koduses majapidamises tekkinud taaskasutatavaid materjale; – märkab looduses meisterdamiseks sobivaid vahendeid; – kasutab fantaasiat erinevatest

– Punumismaterjalid: paber, nõör jne.	materjalidest loovtöö koostamiseks; – oskab punuda; – kirjeldab tööprotsessi.
Õmblustööd – Töövahendite ohutu käsitlemine. Töövahendid: nõel, niit, käärid jne. – Nõela ja niidi sobivus. Nõela niidistamine, sõlme tegemine. – Eelpiste. – Viltmaterjali kaunistamine ja kasutamine. – Kannata nõöbi õmblemine. – Jõukohase eseme valmistamine.	– modelleerib ja meisterdab erinevatest materjalidest esemeid – kasutab õpitud tehnikaid ja valmistab väiksemaid esemeid
Kodundus – Arutelu hubase kodu kui perele olulise väärtuse üle. – Ruumide korrashoid ja kaunistamine. – Rõivaste ning jalatsite korrashoid. – Isiklik hügieen.	– hoiab korda oma tegevustes ja ümbruses ning peab vajalikuks sortida jäätmeid – selgitab isikliku hügieeni vajalikkust ning hoolitseb oma välimuse ja rõivaste eest
Vormilt lihtsate esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja mälu järgi. – Esemete ja figuuride pinnaline kujutamine, nende ligikaudse vormi ja proportsiooni edasiandmine. – Inimese kujutamine põhivaates (otse, profiilis). – Elusolendite mitmesuguste kehaasendite ja liigutuste kujutamine. – Joon ja rütm.	– kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu – kujutab inimest otse ja profiilis; erinevates asendites – kirjeldab kujutatut

Värvi- kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus – Soojad ja külmad toonid, heledad ja külmad toonid. – Kolm põhivärvi – Helestamine. – Ümbritseva elus ja eluta looduse edasiandmine. – Inimese kujutamine liikumises. – Aastaaegadest tingitud erinevuste kujutamine looduses. – Rahvakalendripäevade kujutamine. – Sümbolite, märkide, geomeetriliste kujundite kujutamine. – Oma nime kujundamine. – Mitmesuguste dekoratiivsete vormide kujutamine. – Rahvusliku motiivi joonistamine (laulupidu, rahvariided).	– kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu – teab sooje ja külmi toone – tunneb 3 põhivärvi – kujutab inimest liikumisasendites – kirjeldab pildil toimuvat – tunneb lihtsamaid rahvuslikke motiive
Vestlused kunstist – Oma korteri kujundus. Uue ja vana võrdlemine – Kaaslase tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödesse. – Muuseumi ja/või näituse külastus.	– joonestab lihtsat plaani – vaatleb ja kirjeldab positiivses võtmes kaaslase tööd
Tehnikad ja materjalid – Skulptuur, voolimine. – Maal. Maalimine kattevärvidega	– organiseerib töölaua vastavalt töö tehnikale

spontaanselt ja läbimõeldult. – Joonistamine. – Õlipastellid. Värv- ja viltpliiatsid. Kollaaž . Paljundusgraafikad. Materjalitrükk- lehetrükk, sõmetrükk jne.	– hoiab töökoha korras – kasutab õpitud tehnikaid – töötab vastavalt oma võimetele – kasutab fantaasiat, loovust – kirjeldab enda või kaaslase tööd
---	---

2.2.1.2. 2. klass

Õpilane oskab:

1. oskab kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;
2. oskab kasutada kääre ja paberist šablooni järgi ise detaile välja lõigata;
3. oskab liimiga katta pindu ja teeb liimimistöid korrektselt, hoides puhta töö ja töölaua;
4. oskab kujutada figuure;
5. peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
6. oskab teha kollaaži ja voltida paberit;
7. oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjend;
8. märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas;
9. esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
10. oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
11. uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab esmaseid võtteid, kuidas luua ning tarbida säästvalt;
12. tuleb õpetaja abiga toime virtuaalsetes keskkondades.

2. klass

Õppesisu	Õpitulemused
Paberi- ja kartongitööd – Paberi lõikamine joont mööda. – Salfrätitehnika. – Šablooni valmistamine, paigutus	Õpilane: – oskab eristada erinevaid paberiliike: paber, kartong, krepppaber, siidipaber, ajaleht – töötab iseseisvalt juhendi järgi

paberil, ajamine paberile, säästlik paberi kasutus. – Liimimine: liimi otstarbekas kasutamine, tööde puhtuse arvestamine. Mõõtmisülesanded: – Tasapinnalised ja ruumilised tööd- geomeetriliste kujundite tegemine : pinn-alatused, kokku liimimised. – Tööde kaunistamine. – Voltimine. – Paberi valmistamine kodusel teel.	– oskab kasutada säästlikult materjale – läheneb tööde tegemisel loovalt, kasutab oma fantaasiat – oskab teha kollaaži, mosaiiki – erinevate värvide sobitamine – oskab hoida oma töölaual ja tööde valmimisel korda ja puhtust – järgib ohutusnõudeid. (käärid jne) – valdab julgelt arvamust tööde analüüsimisel, oskab valminud töid analüüsida
Tekstiili – ja õmblustööd – Tekstiilile šabloonide joonistamine, välja-lõikamine. – Tuntumate tekstiilide tundmine. – Vastavalt lõngale ja riidele õige nõela kasutuselevõtt. Nõelale niidi taha ajamine, sõlme tegemine. Õmblemise lõpetamisel sõlme tegemine. – Erinevate nõopide(2 ja 4 auguga, kanna-ta) õmblemistehnika.	– oskab kasutada säästvalt lõikeid riidele paigutamisel – suudab vastava silma suurusega nõelale niiti taha ajada, teha sõlme, lõpetada õmblemist – saab hakkama igapäevaelus nõõbi õmblemisega – erinevate tööde tegemisel suudab sobitada värve kokku, kujundada mustrit – jälgib ohutusnõudeid õmblusnõela ja viltimisnõelaga ning kääridega töötades – suudab lugeda tikkimisel lihtsamat mustrit
– Traagelpiste, üle serva õmblemine. Lihtsama mängulooma õmblemine,	– avaldab julgelt arvamust tööde analüüsimisel, oskab valminud töid analüüsida – oskab hoida oma töölaual ja tööde valmimisel

täitematerjaliga täitmine. – <u>Tikkimine</u>: eel- ja järelpiste – <u>Heegeldamine</u>: sobiva nõela ja lõnga valimine, algsilmus, kinnis- ja ahelsilmus. – <u>Punumine, põimimine</u>: patsitehnika, kartongile vaiba põimimine (lõime-lõng, lõngade valik põimimiseks). Narmaste sõlmimine. Tekstiilile taimemustri tegemine vasaraga. – Lõngatutist looma valmistamine.	korda ja puhtust
Meisterdamine – Erinevad materjalid: puulehed, tõrud, kastanimunad, kivid, käbid jne; tühjad karbid, pudelid, traat, korgid jne – Maketi valmistamine (karbid, topsid). – Naela löömine- pilt lõnga põimimisega naelakujutisele.	– oskab koguda looduses säästlikult looduslikku materjali, kuivatada puulehti – tunneb ohutustehnikat terariistadega töötades- naaskel, nael, nuga, käärid, vasar – oskab konstrueerida ja kasutada oma fantaasiat tööde valmistamise. – kujundab oma leidurivaistu – leiab sobiva rakenduse materjalide taaskasutuseks – oskab kasutada õigeid liime erinevate materjalide liimimiseks – oskab konstrueerida ruumilisi ehitisi karpidest, topsidest
Voolimine – Erinevate materjalidega tutvumine: plastiliin, savi, tsernit, saepuru-kliistri segu, lumi,	– tunneb erinevaid materjale, oskab neid kasutada, eelnevalt töödelda. – kasutab voolimisel abivahendeid-

pabermass. – Õõnesvormid (vaasid, toidunõud). – Figuuride kujutamine ühest tükist. – Tööde kaunistamine mustriga. Mustri tegemine peale vajutamise, teiste värvidega). – Soolataignast loomafiguuride kujutamine. Kõpsetamine, peale maalimine. – Saepuru-kliistri taignast kõõnlaaluse valmistamine. – Pabermassist aluspaberi tegemine, kujutiste voolimine.	voolimisvool, nuga – oskab konstrueerida ja kasutada oma fantaasiat tööde valmistamisel – töölauda korrashoid töö tegemisel ja töö lõpetamisel – oskab voolida figuure ühest tükist – oskab valmistada soolataignast, voolida, kõpsetada, maalida – oskab sobitada värve, kujutada mustreid – oskab valmistada kisselli tegemise põhimõttel kliistrit (vajalik ka taustapaberi valmistamisel)
Kujutamise- ja vormiõpetus – Vormilt lihtsamate esemete ja figuuride joonistamine vaatluse ja selgituse abil. – Inimese kujutamine põhivaates (otse, profiilis). – Nõõ proportsioonid. – Elusolendide erinevad kehaasendid, liikumine. – Liiklusvahendite ja hoonete kujundamine. Varju tekkimine.	– kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu – oskab kirjeldada kujutatut – oma arvamuse avaldamine tööde vaatlemisel, hinnangu andmine – saab aru ruumilisest paiknemisest ja suuruste vahekordadest pildil
Värv-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus – Joonistamisel ja maalimisel erinevaid värvimisvahendite tundmine, kasutamine: värv- ja viltpliiats, rasvakriidid, pastellid, guaššvärvid.	– oskab segada värve uute toonide saamiseks – oskab kasutada erinevaid värvimisvahendeid – kasutab guaššvärve (pintsli kasutamine eri värvide võtmisel, puhastamine, segamismõõõ, eri jämeduse pintsli õige kasutus)

– Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violet). Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid. Meeleolu väljendamine värvidega. (erinevad aastaajad). Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Pea- ja kõrval elemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal. Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine. Suuruse vähenemine kauguses.	– märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas – läheneb tööde tegemisele loovalt, kasutab oma fantaasiat – oskab kirjeldada oma ka kaaslaste töid
Vestlused kunstist – Muuseumide külastamine: vanaaja ja tänapäeva elu võrdlemine. Tutvumine ajalooga. Näituse külastamine. – Raamatu kujundused. Illustraatori töö. – Raamatu valmistamine : lehtede kokku-kõitmine augustaja või klambrilööjaga. Jutu kirjutamine, joonistamine.	– oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada – omandab teadmisi kunstiliikidest ja stiilidest – märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas – oskab käituda muuseumis ja näitusel – saab hakkama lihtsama raamatukese tegemisega
Kodundus ja käitumiskultuur – Oma klassi ja toa kujundamine igapäevaelus ja vastavalt tähtpäevadele ja meie	– oskab koristada klassi ja oskab korras hoida oma töölaua erinevates tundides – oskab kujundada ise oma riidetust vastavalt aastaajale ja üritustele

traditsioonidele. – Puhtus enda ümber koolis ja kodus. Isiklik hügieen. – Säästlik tarbija. – Lauakombed. Laua katmine erinevateks tähtpäevadeks. – Lihtsamate toitute valmistamine – võileivad, koogid.	– tunneb igapäevaelus tähtsamaid lauakombeid ja oskab vastavalt tegutseda – oskab käituda kooli sööklas.
--	---

2.2.1.3. 3. klass

1. esitab oma ideede erinevaid lahendusi;
2. rakendab kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise võtteid, oskab välja tuua kujutatava iseloomulikud jooned;
3. rakendab oma töödes mitmekesiseid kunstitehnikaid ja töövõtteid;
4. kasutab olulisemaid kunstimõisteid kunstiteoste ning enda ja kaaslaste loovtööde üle arutledes;
5. oskab nimetada Eesti kunstnikke, lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte;
6. uurib igapäevaste esemete vormi ja otstarbe seoseid, teab, kuidas luua ning tarbida säästvalt, arutleb ümbritseva visuaalse kultuuri nähtuste üle;
7. tuleb toime virtuaalsetes keskkondades, teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

3. klass

• Õppesisu	Õpitulemused
Paberi- ja kartongitööd. – Paber, paberi valmistamine ja töötlemine. – Paberi lõikamine silma järgi, joont mööda, šablooni järgi. – Paberi rebimine, voltimine ja kortsutamine.	Õpilane: – oskab eristada erinevaid paberiliike – kasutab paberit säästlikult, vajaduspõhiselt – oskab lõigata šablooni järgi kujundeid – oskab voltida ja kortsutada paberit

– Liimimine. – Paberitööde kaunistamine.	vastavalt juhendile teemakohaselt – oskab teha kollaaži – kasutab õigeid liimimisvõtteid – järgib töö juures ohutusnõudeid – kasutab tööde kaunistamisel oma fantaasiat
Õmblus- ja tekstiilitööd – Erinevate tekstiilmaterjalide tundmine (villane, siid, linane) – Tekstiilile šablooni paigutamine, selle väljalõikamine. – Vastavalt riidematerjalile õige niidi ja nõela valimine. – Nõela niidistamine, lõpetamine, sõlme tegemine. Erinevate nõõpide õmblemine. – Mängulooma valmistamine. – Tikkimine. Eel- ja järelpiste. – Heegeldamine. Alg- ja ahelsilmus. – Punumine ja põimimine. Käepaela punumine.	– tunneb erinevaid tekstiilmaterjale – oskab kasutada säästvalt lõikeid riidele paigutamisel – oskab vajadusel enda riidele nõõpi ette õmmelda – tikkimisel tunneb ja oskab lugeda lihtsamaid mustreid - tunneb ja oskab kasutada eel- ja järelpistet – heegeldamise alg- ja ahelsilmuse omandamine – jälgib ohutusnõudeid nõela ja niidiga töötades
Kujutamise- ja vormiõpetus – Inimese kujutamine: eest- ja külgsuunas, liikumises, portree eestvaates. – Elusolendide kujutamine eri asendites liikumises. – Eluta looduse osade (kivid, vesi jne.) kujutamine joone ja silueti abil.	– kasutab kujutamisel vaatlusoskust, fantaasiat, mälu; – oskab kujutada inimest nii otse- kui profiilis, eri asendites; – oskab kirjeldada kujutatut; – oskab hinnata suuruste vahetõrget pildil; – oskab vaadelda ja analüüsida oma

	tööd.
Värvi-, kompositsiooni- ja perspektiiviõpetus – Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane ja sinine) ja nende segamisel saadavad värvid (roheline, oranž, violett) – Helestamine ja tumestamine, külmad ja soojad värvid. – Pildi üksikosade tasakaal. Rütm, rühmitamine, osaline kattumine. – Suuruse vähenemine kauguses. – Meeleolu väljendamine värvidega.	– oskab kasutada kujutamisel erinevaid värvimis-vahendeid; – oskab segada värve uute toonide saamiseks-teab ja tunneb kolme põhitooni; – teab külmi ja sooje toone; – oskab meeleolu väljendamiseks kasutada oma fantaasiat; – oskab kirjeldada enda ja kaaslaste töid.
Meisterdamine. Voolimine. – Meisterdamine looduslikest (kastanid, tõrud, käbid, oksad jm.) materjalidest. – Koduses majapidamises järelejäänud esemete (topsid, karbid, pudelid jm.) kasutamine meisterdamiseks. – Voolimine erinevatest materjalidest (plastiliin, savi, jm.), materjali ettevalmistamine tööks. – Kumer- ja õõnesvormid. – Inimeste, loomade, lindude voolimine. – Soolataigna valmistamine.	– oskab koguda ja kasutada looduslikku materjali; – oskab leida koduses majapidamises taaskasutatavaid materjale; – oskab konstrueerida ja kasutada oma fantaasiat tööde valmistamisel; – teab ja tunneb erinevaid voolimismaterjale; – oskab sobitada värve, kujundada mustreid; – oskab valmistada soolatainast, sellest voolida.
Kodundus – Ruumide korrashoid ja kaunistamine. – Riietuse ja jalatsite korrashoid. Isiklik	– oskab koristada ja korras hoida oma töökohta ja klassi;

hügieen. – Tervislik toit. Lihtsamate toitude valmistamine. Laua katmine, kaunistamine, koristamine. – Säästlik tarbimine.	– oskab valida riideid vastavalt aastaajale ja olukorrale; – oskab selgitada isikliku hügieeni vajadust ja hoolitseb oma välimuse ning riiete eest; – teab ja tunneb igapäevaelus vajalikke lauakombeid.
Vestlused kunstist – Kunst meid ümbritsevas keskkonnas. – Oma klassi ja toa kujundamine tavaelus ja vastavalt traditsioonilistele tähtpäevadele. – Raamatukujundus, illustreerimine. – Raamatu valmistamine, köitmine. – Näituse külastamine.	– omandab teadmisi eri kunstiliikidest; – oskab kirjeldada kunstiteoseid oma vaatenurgast; – oskab käituda näitusel; – saab hakkama väikese raamatu tegemisega.
Tehnikad ja materjalid – Skulptuur, voolimine. – Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist. – Maal. Kattevärvidega (guašš, akvarell) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. – Graafika. Joonistamine pliiatsi ja viltpliiatsitega. Punkti ja joone kasutamine faktuuri loomiseks. – Paljundusgraafika: natuur-, papi- ja materjali-trükk guaššiga.	– organiseerib oma töölaua vastavalt tehnikale; – kasutab õpitud ulatuses tehnikaid; – kirjeldab enda ja kaaslaste töid; – kasutab tööde tegemisel fantaasiat ja loovust; – töötab vastavalt oma võimetele.

2.3. KUNSTI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID II KOOLIASTMES

6. klassi lõpetaja:

1. tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve, hindab enda ja teiste isikupära;

2. eksperimenteerib mõtete, vahendite, materjalide ja kunstitehnikatega;
3. tegutseb loovates ja uurimuslikes rühmatöödes ühise tulemuse nimel;
4. rakendab oma loomingulisi võimeid ja oskusi ka väljaspool kunstitundi;
5. on avatud erinevate kunsti- ja kultuuriilmingute suhtes;
6. tunneb huvi kunstiloomingu ja paikkondliku kultuuri vastu;
7. mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
8. näeb loodust ja keskkonda säästva tarbimise võimalusi.

2.3.1. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus II kooliastmes

Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

1. teab eesti kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, uurib ja võrdleb kunstiteoseid;
2. arutleb enda ja kaaslaste loovtööde üle, tõlgendab oma vaatenurgast erinevate ajastute kunstiteoseid;
3. väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi, kasutades kahe- ja kolmemõõtmelise kujutamise baaselemente ja kompositsiooni põhimõtteid;
4. visandab ja kavandab loovülesandeid lahendades, rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, digitaalgraafika, animatsioon jne);
5. oskab uurimise käigus leida eri teabeallikatest ainealast infot;
6. võrdleb ruumilise keskkonna ja igapäevaste tarbeesemete omadusi, kavandab ideid, kuidas parandada elukeskkonda, mõistab võimalusi, kuidas tarbida loodust säästvalt;
7. arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle reaalses ja virtuaalses keskkonnas, analüüsib oma eagrupile mõeldud visuaalse meedia sõnumeid;
8. tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Õppesisu

Kavandamine kui ideede arendamise protsess. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pingeline, dominant ja koloriit. Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Liikumise kujutamine. Figuuri ja portree proportsioonid. Kujutamiseõpetus. Värvusõpetus. Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni jne tehnikad ning töövõtted. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani. Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne

kunstis. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed lähiümbruses, Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul.

Kunstiteoste analüüs. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis. Virtuaalsetes kunsti- ja meediakeskkondades tegutsemise eetika ja ohutus.

Digitaalse kunsti

töövahendite kasutamine (nt foto, video, digitaalgraafika, animatsioon).

Õppetegevused

Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, koostöö ühise tulemuse nimel. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja nende loov kasutamine. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine. Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine. Õppekäigud muuseumidesse, kunstiüritustele, nüüdiskunsti näitustele.

2.3.1.1. 4. klass

4. klassi õpilane:

1. kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes;
2. leiab vormi ja funktsiooni seoseid (kus milliseid kirjatüüpe kasutatakse);
3. mõistab ka väikeste esemete kultuuriväärtust;
4. Mõistab muinsuskaitse ja muuseumide vajalikkust;
5. kujutab loodust;
6. leiab infot erinevatest allikatest;
7. uurib, analüüsib ja võrdleb eri ajastute teoseid, märkab erinevaid vorme;
8. eksperimenteerib kujutamise reeglitega (nt pimedus);
9. väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid;

10. on tutvunud näo proportsiooniga;
11. loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale;
12. kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal, rakendab kompositsiooni baasoskusi;
13. kasutab ruumilisuse edastamise võtteid;
14. uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislade;
15. kasutab kavandamist ideede edasiarendamise ja viimistluse protsessis;
16. mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla;
17. oskab põhivärve segada;
18. oskab osaleda koostöös ja aruteludes ühise tulemuse nimel;
19. mõistab kinkimise mõtet;
20. stiliseerib piltkujutisi;
21. planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.

4. klass

Õppesisu	Õpitulemused
Uurimine, avastamine, ideede arendamine – Uurimuslik ja loov koostöö. Teoste esitlemine, valikute põhjendamine. – Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtteid. Värv kui väljendusvahend. – Liikumise kujutamine. – Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad. Realistlikkus ja abstraktsus kunstis	– tunnetab oma huvisid ja võimeid; – visandab ja kavandab; – on valmis katsetama uusi tehnikaid, sh digitaalseid; – mõistab erinevate teoste sõnumeid ja eesmärki, uurib ja analüüsib neid (k.a. reklaam ja meedia); – võrdleb kaasaja ja mineviku kultuurinähtusi; – segab värve uute toonide saamiseks; – väljendab värvide abil meeoleolu, kujutab aastaaegu, ööpäeva osi.
Pildiline ja ruumiline väljendus	– oskab pildil välja tuua dominant; – oskab märgata ja kujutada esemeid õigetes suurussuhetes;

– Kunstiteoses sisulise ja vormilise eristamine. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Ümbrus Erinevad majad linnas ja maal. Loodus. Taevas. Asjad Esemete suurussuhted. Ühe eseme erinevate osade suhe. Pöörd kehad jt. mahulised esemed Inimene Inimesed tegevuses, nägu ja meeleolu. Lihtsad proportsioonireglid, peamised näoproportsioonid. Inimese liikumisasendid. Geomeetria Geomeetriliste kujundite kasutamine loomade kujutamisel.	– saavutab pildil erinevate osade tasakaalu; – oskab kujutada loodusobjekte, hooneid linnas ja maal; – oskab kujutada taevast; – oskab kujutada õhuperspektiivi; – kujutab elusolendeid liikumises; – tunneb inimese näo proportsioonide kujutamise lihtsamaid reegleid; – kujutab ruumilisi esemeid; – oskab kasutada loomade kujutamisel geomeetrilisi kujundeid.
Disain ja keskkond. – Probleemipõhine lähteülesanne. – Trükiste, filmide, arvutimängude, koomiksiste ja reklaamide pildikeele ning graafilise disaini kujundusvõtete uurimine ja kriitiline võrdlemine. – Keskkonnasõbralik ja loov disain	– uurib disainilahendusi ja leiutab ise; – oskab märgata disainielemente ümbritsevas; – kasutab piltkirja – seob šrifti pildiga; – oskab kujundada trükitähti (oma nimetähed, plakati kiri

inimese teenistuses. Märk Liiklusmärkide analoogial põhinev uute märkide kujundamine. Märk kui stilisatsioon, piltkiri. Kiri (Trüki-) tähtede kujundamine. Šrifti ja pildi sidumine tervikuks.	
Meedia ja kommunikatsioon – Foto, digitaalgraafika, video ja animatsiooni kasutamine lähiümbruse uurimisel. Kunstiteoste, arvutimängude, filmide, reklaamide jne vaatlemine, nende üle arutlemine, kirjeldamine, eelistuste põhjendamine. Liikumisillusiooni teke. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Ruumilisus pildil, fotol, filmis. Inimene ja tema tegevused. Ilmastiku-nähtuste jäädvustamine.	– kasutab visuaalkultuuri tundmaõppimiseks teatmeteoseid ja IKT vahendeid; – käitub virtuaalmaailmas eetiliselt.
Kunstikultuur – Kunstiteose analüüs. Erinevad mineviku ja nüüdiskunst tuntumad teosed Eestis ja mujal maailmas, kultuuride iseärasused.	– teab kunstigaleriide ja muuseumide otstarvet – oskab kunstiteost vaadelda ja analüüsida; – teab rahvuslike esemete lihtsamaid kaunistusvõtteid.

Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Eesti ja maailm Teosed, kus värvil on suur roll. Maailmakuulsad kunstiteosed. Rahvakunst – Ornament, tikandi motiivid, puidust esemete kaunistusvõtted. Taluarhitektuur.	
Materjalid, tehnikad – Visandamine ja kavandamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Ruumilise kompositsiooni, mudeli või maketi valmistamine. – Digitaalsete tehnikate katsetamine. Maal Akrüül jt kattevärvide. Monokroomne maalimine). Segatehnikad. Skulptuur – Pehmed materjalid nt savi või saepurumass, plastiliin. Papiermache vms. Materjalide kombineerimine. Graafika – Faktuurpilt, materjalitrükk. Heledusastmed värvipliiatsitega.	– arendab teadlikult oma võimeid ja isikupära. hindab originaalsust; – katsetab erinevaid lahendusvariante, selgitab valikuid; – teadvustab kunsti rolli ühiskonnas, seost teiste kultuurinähtustega, teaduse, tehnika ja meediaga; – uurib nüüdiskunsti nähtusi, oskab arutleda nende väljendusvahendite, sõnumite, esteetilisuse, eetilise jne. üle; – mõistab disaini kui protsessi – oskab kasutada erinevaid tehnikaid – rakendab loovust etteantud teema väljendamiseks; – maalib ühe värvi eri varjundeid segades.

2.3.1.2. 5. klass

5. klassi õpilane:

1. kavandab ja kujundab;
2. eksperimenteerib kujutamise reeglitega;
3. mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja värvikooskõla;
4. kasutab kavandamist kui protsessi ideede arendamiseks;
5. loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid tehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid väljendusviise;
6. leiab infot erinevatest allikatest;
7. uurib ja võrdleb eri ajastute maju, märkab erinevaid vorme;
8. tunneb inimese näo proportsioone, kuid muudab neid, et suurendada ilmekust;
9. väljendab emotsiooni poosiga;
10. katsetab erinevaid kunstitehnikaid;
11. on tutvunud inimkeha proportsioonidega;
12. leiab eeskuju erinevatest kunstitöödest;
13. analüüsib etteantud mudeli kohaselt kunstiteost;
14. kasutab kavandamist tööprotsessi olulise osana;
15. leiab vormi ja funktsiooni seoseid;
16. osaleb aruteludes ja ühistöös;
17. kujutab ruumi kolmemõõtmelisust;
18. kujutab natuurist ja visandab;
19. leiab õiged proportsioonid, geomeetrilise objekti külgede suunad ja paigutuse;
20. väljendab mõtteid ja ideid visuaalsete vahenditega.

5. KLASS

Õppesisu	Õpitulemused
----------	--------------

SISUKÜSIMUSED (jutustus, teose mõte, sõnum)	Õpilane:
– Piltjutustuses (koomiks, film, fotoseeria, reklaam) plaanide vahetus, meeleolu ja pinevuse loomine.	– Tunneb lugude, sõnumite ja emotsioonide vahendamise võtteid ning vahendeid läbi aegade
VORMIKÜSIMUSED (kujutamisiisid, ruum, värv, kompositsioon)	
– Täisfiguuri ja näo proportsioonid.	– Omandab teadmisi inimese figuuri proportsioonidest ja oskab seda kujutada lihtsustatud skeemi alusel
– Esemekujutamine vaatluse järgi	– kujutab vaatluse järgi erinevaid objekte, arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise ja vaataja suhtes
– Sümmeetria, asümmeetria.	– Tunneb sümmeetria ja asümmeetria mõistet ja oskab kasutada
– Erinevad kompositsioonilised lahendused	– Oskab edasi anda tegelaste proportsionaalsust ja karakterit figuuri kaudu, tegevust liikumisasendite kaudu, tegevuskohta siseruumi või maastiku kaudu ning kujutada tegevusaegu.
– Värvusõpetus	– segab III astme värve ja kasutab maalimisel erinevaid toone – kasutab maalimisel piiratud värvivalikut – maalib monokroomselt – oskab erinevaheletumedusega esemeid kujutada, samuti värvitonaalsusastmeid
– Ruumilistus pildil.	– eristab pildid esiplaani, tagaplaani ja kesk

	plaani ning kasutab seda oma teoses – oskab vormide ruumilisust kujutada – modelleerib grafiitpliiatsi, söe, guašši, akvarelli ja muude vahenditega
DISAIN (tarbevormid, graafiline disain, keskkonnad)	
– Moodul, moodulsüsteemid (nt. lego, moodulmööbel)	– tunneb mooduli mõistet, oskab kujundada pinnalisi ja ruumilisi dekoratiivseid kompositsioone)
– Raamatukujundus (köide, kaas, illustratsioon, initsiaal, eksliibris, vinjett)	– teab raamatukujundusega seotud termineid
– Elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu – kasutusmugavus, toimivus.	– tunneb kunsti väljendusvahendeid, keskkonna kunstilise kujundamise (disaini) mõiste täiendav tundmaõppimine.
KUNSTILUGU	
– Eesti kunsti tähtteosed.	– leiab rahvakunsti esemetelt iseloomulikud motiivid, kasutab neid loovalt esemete ja ornamendi kujundamisel – analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes
TEHNILISED KÜSIMUSED (skulptuur, maal, joonistamine, graafika, segatehnikad)	
– Skulptuur. Vormimine. – Skulptuuride modelleerimine	– kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale

savist ja lõikamine pehmetest materjalidest (vaht-plast jne). – Erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine, segatehnikad. – Erinevad väljendusvahendid ja materjalid (lumi, liiv, tuli, valgus, vari, valmis-esemed jne).	– loob erinevaid tekstuure ja faktuure. – mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet – peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust
– Maal. – Maalimine kattevärvide ja akvarellidega. – Tööd kriidi- ja õlipastellidega, värvi- ja viltpliiatsitega. – Akvarellitehnikad: kihiti märjalt märga maalimine, pinnaefektide loomine.	– kirjeldab pildi koloriiti, eristab sooja ja külma koloriiti. – rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, jne).
– Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga. – Faktuurid. – Grafiitpliiatsite tähistused.	– kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale – loob erinevaid tekstuure ja faktuure – rakendab erinevaid kunstitehnikaid
– Trükkimine. – Graafikatehnikad: kõrgtrükk.	– selgitab graafika kui trükitehnika olemust
– Pildistamine. Digitehnikad. Foto. Olulisemad pilditötlusvõtted.	– rakendab erinevaid kunstitehnikaid (foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne.)
UURIMINE, VAATAMINE, ARUTLEMINE	
– Sisu ja vormi eristamine analüüsimisel.	– eristab maalikunsti žanre (portree, maastik, natüürmort)

– Peamiste kunstitehnikate ja žanrite eristamine. – Kunstniku joonistus- või maalitehnika uurimine originaalteostel. – Teose originaali ja selle reproduktsiooni eristamine. – Ainealaste mõistete kasutamine. – Kunstniku professiooni ning erinevate erialadega tutvumine – Filmide, arvutimängude, koomiksita ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine. – Pildilise info, näidiste ja eeskujude leidmine ja kasutamine loominguliselt. – Kunstnike, kunstiteoste, stiilide kohta ise lisainfo otsimine. – Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine. – Töö teema/mõtte sõnastamine. – Teose vormistusvõimaluste mõju uurimine (erinev raam, paspartuu).	– analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes – kasutab õpitud ainealaseid mõisteid kõnes ja kirjas. – toob kunstiteost kirjeldades esile nii sisulisi kui vormilisi elemente – leiab asjakohast pildilist infot, näidiseid ja eeskujusid ning kasutab neid loominguliselt oma töös – leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest – uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid – kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust.
---	---

2.3.1.3. 6. klass

6. klassi õpilane:

1. leiab eeskju erinevatest kunstitöödest;
2. kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal;
3. mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja värvikooskõla;

4. on tuttav inimkeha proportsioonidega;
5. osaleb ühistöös ja aruteludes;
6. eksperimenteerib kujutamise reeglitega;
7. leiab infot erinevatest allikatest;
8. mõistab, mis on kompositsiooni kooskõla;
9. kujutab kolmemõõtmelist objekti tasapinnal;
10. kujutab kolmemõõtmelisi objekte natuurist joonistades;
11. mõistab animatsiooni põhialuseid;
12. leiab eeskuju rahvakunstist;
13. katsetab erinevaid materjale ja võtteid, kasutab sobivaid;
14. on tuttav näo proportsioonidega, leides õiged proportsioonid ja paigutuse;
15. on omandanud reljeefkujutise vormimise kogemuse;
16. loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid töövõtteid ja materjale, kasutab tulemuslikemaid;
17. valib ja leiab eeskuju arhitektuuri mitmekesisusest;
18. osaleb tööde esitlustes;
19. võrdleb joonistusi ja fotosid kus sama hoonet või linnavaadet on pildistatud erinevatest vaatenurkadest;
20. kasutab valgust ja varju ruumiliste objektide kujutamisel;
21. analüüsib erinevaid kunstiloost;
22. mõistab, mis on joonte ja pindade kogumõju, kompositsioon ja kooskõla.

6.klass

Õppesisu	Õpitulemused
Sisuküsimused (jutustus, teose mõte, sõnum)	Õpilane
– Jutustus, teose mõte ja sõnum. – Piltjutustusi kunstiloost (surmatants, keskaja maalid, egiptuse vaasid).	– tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab.

Vormiküsimused – Kujutamiskiisid – Inimeste eripära – vanus, rass, rahvus. – Liikumise kujutamine, liikumise mulje loomine, animatsiooni põhimõte.	– arvestab täisfiguuri ja pea kujutamisel nende proportsioonidega – kujutab vaatluse järgi ees asetsevaid objekte, arvestades nende kuju, suurussuhteid ja paiknemist üksteise ja vaataja suhtes.
Kompositsioon – Piiratud ja piiramata pinnad – Dünaamiline ja staatiline kompositsioon	– eristab sümmeetrilisi ja asümmeetrilisi vorme ja kompositsioone.
Värv, valgus, vari. – Koloriit, värviharmoniad. – Vastandvärvid. – Vari, varju tekkimine.	– segab III astme värve ja kasutab maalimisel erinevaid toone – kasutab maalimisel piiratud värvivalikut – maalib monokroomselt.
Perspektiiv. – Kandiliste kehade kujutamine ruumiliselt.	– kujutab kandilisi kujundeid ruumiliselt.
Disain – Traditsioon ja uuenduslikkus disainis.	– kirjeldab keskkonna ja/või ruumi kujundust esteetilisuse ja praktilisuse seisukohast – teab ja kasutab õpiülesannetes disaini elemente.
Disain igapäevaelus. – Teksti ja pildi koosmõju (pakend, ümbris). – Kirja kujundamine – jooniskiri, fantaasia-kiri.	– analüüsib kujundust, selle mõju ja põhimõtteid – analüüsib trükise kujunduse osi.

Kunstilugu Kunstiteose originaalsus ja/või paljundatavus – originaal, koopia, reproduktsoon, tiraaž, seeria, võltsing.	– uurib
Visuaalne kommunikatsioon ja meedia – Huvitavad funktsionaalsed ja dekoratiivsed objektid, märgid linnaruumis. – Kujundite, märkide, sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.	– Õpilane analüüsib: – kujundusvõtteid arvutimängus, filmis, reklaamis jne – omavahelisi seoseid - kaader, plaanid, jutustus.
Tehnilised küsimused – Tehnikad, vahendid ja tehnoloogia. – Vormimine. – Skulptuuride modelleerimine savist ja lõikamine pehmetestmaterjalidest (vaht-plast jne). – Keraamika. Reljeef.	
<u>Kavandamine</u> – Lähtuvalt valitud tehnika võimalustest ja piirangutest	– rakendab erinevaid kunstitehnikaid.
<u>Meisterdamine</u> – Erinevate tehnikate ja materjalide paindlik kasutamine, segatehnikad – Kollaaž	– kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale – loob erinevaid tekstuure ja faktuure.

– Moodulelementidest struktuurid looduslikest ja tehismaterjalidest.	
<u>Maal</u> – Maalimine kattevärvide ja akvarellidega.	– kirjeldab pildi koloriiti, eristab sooja ja külma koloriiti
Joonistamine – Joonistamine grafiit-, värvi-, vilt- ja pastapliiatsiga. – Faktuurid. – Arvuti joonistusprogrammid. – Raster- ja vektorgraafika eripärad ja võimalused.	– kasutab paindlikult, ka omavahel kombineeritult, erinevaid tehnikaid ja materjale – loob erinevaid tekstuure ja faktuure – oskab kasutada õpitud vektorgraafikaprogrammi.
Trükkimine – Graafikatehnikad: kõrgtrükk.	– selgitab graafika kui trükitehnika olemust.
Pildistamine – Digitehnikad. – Foto. Olulisemad pilditöötlusvõtted. – Animatsioon.	– Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine. – Õpilane rakendab erinevaid kunstitehnikaid (foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne).

2.4. KUNSTI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID III KOOLIASTMES

9. klassi lõpetaja:

1. oskab loomingulises tegevuses, loovtöö ning uurimise ja refleksiooni käigus kasutada loova ning kriitilise mõtlemise ja probleemilahenduse oskusi;
2. tunnetab ning arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;

3. eksperimenteerib mõtete, mõistete, kunstitehnikate ja uute meediumidega;
4. rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
5. õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
6. seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
7. mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja nüüdiskunsti rolli ühiskonnas;
8. väljendab oma arvamusi ja teadmisi nii suuliselt kui ka kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
9. tegutseb eetiliselt ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
10. mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaininäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
11. omab ülevaadet kunsti, disaini ning arhitektuuriga seotud elukutsetest ja ametitest.

2.4.1. Kunsti õpitulemused, õppesisu ja õppetegevus III kooliastmel

Õpitulemused

9. klassi lõpetaja:

1. teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
2. analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
3. visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
4. rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
5. esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
6. leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
7. analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
8. arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalise seisukohast.

Õppesisu

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Kujutamise viisid (nt stiliseerimine, lihtsustamine, abstrahheerimine, deformeerimine jne). Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt). Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö ning seosed loomemajandusega. Näited Eesti kunstnike, arhitektide ja disainerite loomingust.

Õppetegevus

Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. Töö kavandamine, tegemine, esitlemine ja analüüsimine. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni. Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunsti näitustele ja kunstisündmustele. Ekspositsiooni arutelud, ainealase terminoloogia kasutamine. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine. Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest lähtudes.

2.4.1.1. Õpitulemused 7. klassis

7. klassi õpilane:

1. teab joonistavaid kunstnikke ja mõnda nende teostest;

2. uurib teoste fakteure ja tehnilisi võtteid; visandab ja loob nende eeskujul ise omanäolisi teoseid;
3. kasutab erinevaid pliiatseid ja tehnilisi võtteid;
4. tunneb pastelli- ja söetehnikaid; fakteure;
5. loob ise ühe pildi nimetatud tehnikas; tunneb nüüdisaegse joonistuskunsti olemust ja selle eri võimalusi;
6. oskab kujutada abstraktselt;
7. arutleb kompositsiooni üle teoste eksponeerimisel;
8. kasutab oma loomingus erinevaid tehnilisi vahendeid;
9. õpib loodust rikkumata kasutama käepäraseid looduslikke materjale loominguliseks väljendusvahendiks;
10. mõistab värvide olulisust keskkonnast arusaamisel;
11. komponeerib oma väljapaneku ja põhjendab valikuid;
12. oskab tutvustada enda loodud objekte;
13. avastab seoseid, mida varem pole märganud;
14. seostab visuaalse uurimuse uue tulemusega (fotost või joonistusest postkaardini);
15. teab pastelli- ja söetehnikaid kasutavaid eesti kunstnikke;
16. omab ülevaadet (pildi)kompositsiooni kujundamise põhitingimustest geomeetriliste põhikujundite abil;
17. oskab organiseerida pildipinda lähtuvalt elementide asukohast;
18. mõtleb kompositsioonialementide hulga ja asukohtade üle pinnal.

7. klass

Õppesisu	Õpitulemused
SISUKÜSIMUSED	Õpilane
– Lugude ja emotsioonide edastamise võtted läbi aegade. – Värvisümboolika.	– kasutab maalimisel kompositsiooni ja koloriidi tasakaalustamiseks ja esiletoomiseks kontraste (soe-külm, heletume)
VORMIKÜSIMUSED	

– Kujutamiskiisid. – Kujutatava vormide lihtsustamine.	– lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karakterisuse ja emotsionaalsuse saavutamiseks
– Kompositsioon. Kaader ja kadreerimine.	– kasutab kadreerimise erinevaid võimalusi
– Kompositsioon. Üldplaan, detail.	– leiab pildis peamise
– Värv, valgus, vari. Värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal.	– teab värvide kontraste (soe-külm, heletume jne)
– Perspektiiv. Perspektiiv ühe koondpunktiga.	– konstrueerib 1 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist
DISAIN	
– Disain igapäevaelus. – Teksti ja pildi koosmõju (plakat, pakend, veebileht, raamatukaas).	– analüüsib kujundust, selle mõju ja põhimõtteid
– Graafilise disainibaasvõtted. – Kiri kui kunst, kalligraafia	– valib kujundatavale sobiva teksti asukoha, suuruse ja šrifti, arvestab kirjaoptikat – tunneb kalligraafia põhijooni
– Vorm, otstarve, seosed – Erineva funktsiooniga trükised ja nende kujundus. Kirjatüübi (šrifti, fondi) valik vastavalt kontekstile. Kirjaoptika	– valib kujundatavale sobiva teksti asukoha, suuruse, šrifti, arvestab kirjaoptikat
KUNSTIMAAILM	
– Ajaloolised kunstitehnikad	– teab nimetada mõnda

– Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näited	kunstiajaloo suurteost
– Kunstiteoseerinevad vormid. Maakunst. – Kehakunst. Videoinstallatsioon	– leiab näiteid ja fakte kohaspetsiifilisest kunstist, kommenteerib valitud teost
Vaatlus ja analüüs. Kunstiteose sõnum	– püüab leida valitud teose kunstiteose autori sõnumit.
TEHNILISED KÜSIMUSED	
– Tugitegevused. Visand	– kasutab teost kavandades visandit
– Skulptuur. Ruumilise vormi modelleerimine	– oskab vormida ruumilist vormi
– Maalimine. Maalimine kattevärvidega, alternatiivsed tehnikad	– maalib spontaanselt ja kavandatult
– Joonistamine. Pliiatsi ja söetehnikad	– maalib pliiatsi ja söega, tunneb valitud vahendi tehnikaid, omadusi ja arvestab nendega
– Paljundustehnikad. Lametrükk	– tunneb lametrüki olemust
– Digitehnikad. Animatsioon, multifilm	– oskab kasutada veebivabavara animatsiooni loomiseks.

2.4.1.2. 8. klass

8. klassi õpilane:

1. teab, mis on sürrealism ja automatism;
2. oskab maalida, kasutades automatismi töö lähtepunktina;
3. mõtleb läbi teose kompositsiooni;
4. loob lugusid ja tegelasi:

5. on saanud gruppitöö kogemuse, kujutab oma lugu pildiseeriana;
6. teab eesti klassikalise skulptuuri teoseid ja kunstnikke (August Weizenberg, Amandus Adamson);
7. tajub skulptuuride kolmemõõtmelisust;
8. saab teada konkreetse näituse autoritest ja teemadest;
9. oskab luua olemasolevatest detailidest uusi kooslusi;
10. on uurinud vormide suhet tasapinnaga ja vormide suhtlemist omavahel;
11. oskab leida seoseid omadussõnade ja vormide vahel (kerge, raske, püsiv, ebakindel, liikuv, staatiline);
12. teab, mis on stiliseerimine ja transformeerimine;
13. oskab luua omanäolisi miniskulptuure;
14. teab, mis on monokroomsus ja mullaž;
15. märkab geomeetrilisi rütme enda ümber;
16. teab, mis on arhitektuur ja oskab seda kavandada;
17. tajub enda ja teiste suhet keskkonnaga;
18. mõtleb taaskasutuse peale kunstis;
19. oskab luua kunstiobjekti kasutatud asjast, ühendades seda erinevate materjalidega;
20. kasutab sõnumi edastamise visuaalseid võtteid;
21. püstitab endale ise teema ja ülesande; teostab idee sobivate vahenditega; planeerib oma idee teostamiseks kuluva aja oskuslikult;
22. omandab muuseumikülastamise harjumuse;
23. saab teada konkreetse näituse autoritest ja teemadest.

8. klass

Õppesisu	Õpitulemused
Sisuküsimused	Õpilane:
– Lugude ja emotsioonide edastamise võtted läbi aegade. – Tuntud sündmuste kujutamine, kunstniku vaatenurk.	– kasutab kunstniku teost oma loomingu lähtepunktina, eeskujuna

– Sümbolite tähenduse muutumine (vikerkaar, haakrist, viisnurk).	
Vormiküsimused	
– Kujutamiskiisid. Vormide allutamine kindlale stiilile.	– lihtsustab ja deformeerib kujutatavat suurema karakteersuse ja emotsionaalsuse saavutamiseks
– Vormi deformeerimine karakteersuse huvides.	
– Kompositsioon. Kompositsiooniskeemid (kolmnurk, diagonaal, kuldlõige).	– tunneb ära kolmnurkse, diagonaalse ja kuldlõikelise kompositsiooniskeemi, eristab staatilist ja dünaamilist kompositsiooni
1. Värv, valgus, vari.	
2. Värv ja värvus, värvide optiline segunemine, varju värv.	– analüüsib vormi ja värvi näivat muutumist (piltidel ja looduses) ning kasutab seda oma töödes pildisügavuse loomisel
3. Varjude rütmid, vari kompositsiooni elemendina.	
– Perspektiiv.	– konstrueerib 2 koondpunkti abil
– Perspektiiv kahe koondpunktiga.	perspektiivseid vaateid objektidest ja ruumist
Disain	
– Disain igapäevaelus.	– teab nimetada disaininäiteid
– Olulisemad arhitektuuri ja disaini näited. Eestis.	arhitektuurivaldkonnast
– Disain linnaruumis (tekstid ja reklaamid). Komplekt, ansambel(mööbel, serviis).	
Kunstimaailm	
– Kunstipärand.	– oskab nimetada Eesti kunstnikke ja nende
– Eesti kunsti suurkujud ja	

suurteosed.	teoseid
– Kunstiteose erinevad vormid. – Kõrgkunst, poppkunst, karikatuur, sarž.	– eristab õpitud kunstiliike
– Kunstiteose vaatlus ja analüüs. – Stiil (ajastu ja isiklik stiil)	– analüüsib kunstiteoseid olemasolevate teadmiste põhjal
– Keskkond, loodus, ehituskunst, disain. – Kodukoha ilme kaasajal ja minevikus (fotod ja maalid ajalooliste dokumentidena).	– väärtustab kodukoha kultuuri
– Kunstimälestised, autorikaitse. – Restaureerimine, renoveerimine, konserveerimine.	– kirjeldab kunstimälestiste säilitamise viise
Tehnilised küsimused	
– Vormimine. – Modelleerimine kalgendumast materjalist.	– eristab mahulist vormi
– Kollaaž.	– kasutab loovalt jääkmaterjale
– Maal. – Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel	– väljendab end erinevate maalivahendite kaudu spontaanselt ja kaalutletult
– Joonistamine.	– väljendab end erinevate vahendite kaudu spontaanselt ja kaalutletult
– Trükkimine. – Paljundusgraafika sügavtrükk.	– mõistab sügavtrüki olemust
– Digitehnikad. – Foto protsessi osana.	– valib lähtuvalt teose iseloomust sobivad vahendid ja tehnikad.

2.4.1.3. 9. klass

9. klassi õpilane:

1. oskab kujundada raamatukaant või plakatit;
2. teab, mis on kalligraafiline kunst ja konkreetne poeesia;
3. oskab loovalt kasutada teksti või kirja elementi kompositsioonis, kunstnikuraamatus, installatsioonis või performance'is;
4. teab, mis on piktogramm;
5. teab kunstnikke, kes kasutavad märgilist pildikeelt;
6. on omandanud kogemused piktogrammide loomisel;
7. oskab rühma liikmena luua ühistöödest terviklikku väljapanekut ja esitada teost publikule;
8. teab mõningaid popkunstnikke (nt Richard Hamilton, Andy Warhol, Andres Tolts, Kaljo Põllu);
9. mõtleb kriitiliselt; massikultuuri ja tarbimise teemal;
10. loob oma popkunsti laadis kollaaži;
11. kasutab fotokoopiat oma töö teostamisel;
12. loob autoportree fotokollaaži ja sega tehnikas;
13. teab, mis on sürrealism ja dadaism; teab, mis on tegevuskunst, happening ja performance; teab olulisi performance'i-kunstnikke Eestis ja mujal maailmas; oskab rühma liikmena luua performance'i stsenaariumi; on omandanud kogemused performance'i esitamisel; oskab aktsiooni dokumenteerida;
14. leiab loovülesandes erinevaid lahendusvariante ja isikupäraseid teostusvõimalusi;
15. oskab küsimuste abil avada kunstiteoseid ning neid teistele õpilastele tutvustada;
16. omandab muuseumikäimise harjumusi;
17. saab teada konkreetse näituse autoritest ja teemadest.

9. klass

Õppesisu	Õpitulemused
Pildiline ja ruumiline väljendus – Kunstiteosed ja stiilid, lood ja sündmused uue teose loomise	Õpilane: – Teatud kujutamisevõtete ja tehnikate teadlik valik (isiklik stiil).

lähtepunktina. – Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Sümbol, allegooria ja tsitaat kui sõnumikandjad. – Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraheerimine, deformeerimine	Kunstiteosed, -stiilid ja lood inspiratsiooniallikana. Kadreerimine, pildiplaanid, detailid. – Väljendusvahendite valik vastavalt ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Loodus detailides, maja siseruum. Deformatsioon (nt kubism, ekspressionism) mõju suurendamiseks. – Mitu inimese figuuri suhtlemas, käed. – Arhitektuur. Moodulsüsteemid.
Materjalid ja tehnikad – Mitmesugused kunstmaterjalid – ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne).	– Ideest ja eesmärgist lähtuvalt materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine. – Maal – guaššmaal, võimalusel õlimaal, graffiti. Skulptuur - materjali valik lähtuvalt teemast ja soovist. Graafika - graafika + kollaaž jt segatehnikad.
Disain ja keskkond – Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. – Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. – Arhitektuur ja disain Eestis ning rahvusvahelised suundumused. – Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse algvõtted.	– Disaini liigid. Ergonoomika, moodulsüsteemid, sihtgrupp jt mõisted. Sihtrühmapõhine lähteülesanne. Looduslikud ja tehiskeskkonnad. - Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus – -Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni. Erinevate väljendusvahendite rakendamine ainesiseselt ja lõimimisel teiste ainetega. – Märk - mäng sümbolitega, logo. Kiri -

	pidulik kiri (nt kalligraafia).
Kunstikultuur – Eesti kunsti suurkujud ja teosed. – Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. – Kunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad. Kunst peegeldamas ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengut. – Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö	– Kaasaegse kunsti suunad ja teemad. Kunstiga seotud elukutsed. Muuseumide, näituste ja kunstisündmuste külastamine ja arutelud, kunstiterminoloogia kasutamine. Kunsti liigid. Erinevate kultuuride tuntumate teoste näiteid. Kunstiteoste säilitamine. Kunst kui ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldaja. – Eesti ja maailm - kunstide süntees, tänapäevakunst. Rahvakunst - etnograafia ja tänapäev.
Meedia ja kommunikatsioon – Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, digitaalgraafika).	– Linnakeskkond. Tekstid ja linnaruumis. Metafoorid reklaamis. Infootsing erinevatest teabeallikatest. Digitaalne pilditöötlus. Originaal, koopia, reproduktsioon. Foto ajaloolise dokumendina. Autorikaitse. – Ruumilisus ja ruumilisuse illusioon.

3. MUUSIKA

3.1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Põhikooli muusikaõpetuses taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
2. tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
3. mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
4. kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
5. väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
6. teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
7. teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

3.2. MUUSIKA ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID I KOOLIASTMES:

Õpilane:

1. osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
2. laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris;
3. laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;
4. laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
5. lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
6. rakendab pillimängu kaasmängudes;
7. kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;

8. kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega;
9. väärtustab enese ja teiste loomingut;
10. mõistab laulupeo tähendust.

3.2.1. 1. KLASS

Õpitulemused/õppesisu

Laulmine

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu, hingamise ja selge diktsiooniga, emotsionaalselt nii üksi kui ka rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi;
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Mu koduke” (A. Kiis), „Tiliseb, tiliseb aisakell” (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp”, „Teele, tee, kurekesed”, „Kevadel”, „Kevadpidu”.

Pillimäng

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes;
- 2) on omandanud plokkflöödi esmased mänguvõtted (1.klass) ning kasutab neid musitseerides.

Muusikaline liikumine

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

Omalooming

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste (liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne);
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat (1.klass);
- 3) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 4) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara.

Muusikaline kirjaoskus

62

Õpilane:

- 1) mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid

4. AINEVALDKOND „TEHNOLOOGIA“

4.1. TEHNOLOOGIAPÄDEVUS

Tehnoloogiapädevus tähendab suutlikkust tehnoloogiamaailmas toime tulla ning mõista, kasutada ja hinnata tehnoloogiat; rakendada ja arendada tehnoloogiat loovalt ning innovaatsiliselt; mõista tehnoloogia nüüdisaegseid arengusuundumusi ning tehnoloogia ja loodusteaduste seoseid; analüüsida tehnoloogia rakendamisega kaasnevaid võimalusi ja ohte; järgida intellektuaalomandi kaitse nõudeid; lahendada probleeme, lõimides mõttetööd käelise tegevusega; valida ja ohutult kasutada erinevaid materjale ning töövahendeid; viia eesmärgipäraselt ellu ideid; tulla toime majapidamistöödega ja toituda tervislikult.

Tehnoloogiavaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1. tuleb toime tehnoloogilises maailmas ning kasutab tehnoloogiavõimalusi arukalt ja loovalt;
2. näeb ja mõistab loodusteaduste ning tehnoloogia arengu seoseid ning väljendab oma arvamust tehnoloogia arengu ja töömaailma muutumise kohta;
3. näeb käelises tegevuses ja mõttetöös võimalust igapäevaelu mitmekesistada ning praktilisi probleeme lahendada;
4. valib ja analüüsib tehnilisi ja loovaid lahendusi ning nendega kaasnevaid mõjusid ja ohte;
5. oskab lugeda ja koostada lihtsat joonist ning juhendit, on suuteline ülesannet esitlema ja oma arvamust põhjendada;
6. arvestab esemete disainiprotsessis nende kujunduse seost funktsionaalsuse, esteetilisuse ja kultuuritraditsioonidega;

7. valib oma ideede teostamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemise viise ning peab tähtsaks töövahendite ohutut ja materjalide säästlikku kasutamist;
8. oskab tööprotsessi käigus suhelda ja teiste õpilastega koostööd teha;
9. rakendab menüüd kavandades ja analüüsides tervisliku toitumise põhitõdesid ning oskab valmistada lihtsamaid tervislikke toite;
10. tuleb toime koduste majapidamistöödega;

4.2. AINEVALDKONNA ÕPPEAINED

Tehnoloogia valdkonna õppeained on tööõpetus, tehnoloogiaõpetus ning käsitöö ja kodundus. Tööõpetust ühendatuna kunstiõpetusega õpetatakse 1.–3. klassini, tehnoloogiaõpetust 4.–9. klassini, käsitööd ja kodundust 4.–9. klassini.

Tehnoloogiaainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti

	I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
Tööõpetus	4,5 nädalatundi		
Käsitöö ja kodundus		5 nädalatundi	5 nädalatundi
Tehnoloogiaõpetus		5 nädalatundi	5 nädalatundi

I kooliastme ühendatud kunsti- ja tööõpetus käsitleb käsitöö, kodunduse ja tehnoloogiaõpetuse algtõdesid.

II kooliastmest jagunevad õpilased oma soovide ja huvide põhjal õpperühmadesse, valides õppeaineiks kas käsitöö ja kodunduse või tehnoloogiaõpetuse. See võimaldab õpilasel süvendatult tegelda teda huvitava õppeainega. Õpperühmadeks jagunemine ei ole soopõhine.

Õpilased vahetavad vähemalt 10% õppeks õpperühmad. Tehnoloogiaõpetus asendub kodundusega ning käsitöö ja kodundus tehnoloogiaõpetusega.

Nii käsitöö ja kodunduse kui ka tehnoloogiaõpetuse ainekava sisaldavad igal aastal ühe õppevee-randi pikkust ning ühel ajal toimuvat projektõppe osa, mille puhul saavad õpilased kahe õpperühma vahel valida vastavalt huvidele, olenemata sellest, kas nad õpivad tehnoloogiaõpetust või käsitööd ja kodundust.

4.3. AINEVALDKONNA KIRJELDUS JA VALDKONNASISENE LÕIMING

Tehnoloogiavaldkonna õppeainetes kujundatakse traditsioonilisel ja nüüdisaegsel tehnoloogial põhinevaid teadmisi, oskusi, väärtusi ning hoiakuid. Õpikeskkond ning

õppekorraldus aitavad mõista ümbritsevat esemelist maailma ning kultuuritraditsioonide ja tehnoloogilise maailma arengut.

Ainevaldkonna õppeained õpetavad nägema käsitletavate teemade seost ümbritseva elukeskkonnaga ning soodustavad eri õppeainetes ja elusfäärides omandatu praktilist rakendamist. Õpitakse mõistma toote loomisel tekkivaid valikuid, leidma ning kombineerima erinevaid keskkonnahoidlikke teostusviise ja neid analüüsima.

Nüüdisühiskonnas on olulisel kohal tehnoloogiline kirjaoskus. Tundides uuritakse ning arutletakse nähtuste ja olukordade üle ning kasutatakse erinevaid teabeallikaid, ühendatakse loov mõttetöö ja käeline tegevus, mis on oluline inimese füsioloogilises ning vaimses arengus.

Õppe käigus innustatakse õpilasi esitama uusi ideid, kavandatakse, modelleeritakse ja valmistatakse esemeid ning õpitakse neid esitlema. Ühiste arutluste käigus õpitakse eseme disainiprotsessi analüüsima, erinevaid tehnilisi ja loomingulisi lahendusi nägema, kogema ja hindama ning oma tööle hinnangut andma.

Õpitakse positiivselt meelestatud keskkonnas, milles tunnustatakse õpilaste püüdlikkust ja arengut, toetatakse omaalgatust, ettevõtlikkust ja loovust ning väärtustatakse Eesti ja maailma kultuuriloomingut ja -tausta.

Õpetus arendab töö- ja koostööoskusi, kriitilist mõtlemist ning analüüsi- ja hindamisoskusi. Erinevate rakenduslikku laadi tegevuste analüüsimine aitab õpilastel teha karjääriotsuseid ning leida meelepäraseid hobisid.

Tehnoloogiaõpetuses on rõhuasetus nüüdisaegsel tehnoloogilisel mõtteviisil, töömaailmas vajalike väärtushoiakute ja -hinnangute kujundamisel. Säästvat arengut arvestades omandavad õpilased oskused tulla toime tänapäeva kiiresti muutuvast tehnoloogiamaaailmas. Õpitakse mõistma ning hindama tehnika ja tehnoloogia olemust ning selle osa ühiskonna arengus. Õpitakse siduma mõttetööd ja käelist tegevust ning mõistma koolis õpitava seoseid elukeskkonnaga. Aineõpetuse rikastamiseks kasutatakse paikkonnas pakutavaid võimalusi. Õppesisu on põimitud praktiliste probleemide lahendamisega, eseme kavandamine ja valmistamine tunnis hõlmab kogu arendustsükli idee loomisest toote esitluseni.

Käsitöötundides õpitakse tundma erinevaid tööliike, millest on kohustuslikud õmblemine, kudumine, heegeldamine ja tikkimine. Eseme kavandamine, töö organiseerimine, rahvakunstitehnikate alused ning materjaliõpetus on läbivate teemadena seotud nii kohustuslike tööliikide kui ka valikteemade ja projektidega. Praktilistes töodes saab ühte eset valmistades ühendada mitu tööliiki.

II kooliastmes keskendutakse eelkõige põhiliste töövõtete ja tehnoloogiate omandamisele ning juhendi järgi töötamise või abimaterjalide kasutamise oskuse arendamisele. Igal aastal tehakse praktilisi töid, mis võimaldavad õpitud tehnikaid loovalt rakendada.

III kooliastmes keskendutakse rohkem loomingulisele tööle ning töö teadlikule korraldamisele. Õpetuses järgitakse tootearendustsüklit teabe kogumisest, idee leidmisest, eseme ning töö ajalise ja tehnilise kavandamisest kuni toote teostuse ning esitlemiseni.

Kodundusõppes omandatakse teadmisi ja oskusi igapäevaeluga toimetulekuks. Lisaks praktilisele toiduvalmistamisele õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid ning tasakaalustatud menüü koostamist. Õppetöös arendatakse majandamisoskust, kujundatakse keskkonnasäästlikku ning oma õigusi ja kohustusi teadvat tarbijat, analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist ning püütakse leida seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel. Kodundusõpe loob head võimalused rakendada näiteks bioloogias, keemias, matemaatikas ja teistes õppeainetes omandatud.

Kodundustunnis õpitakse meeskonnana, mis loob sobivad võimalused arendada sotsiaalseid oskusi: heatahtlikku ja arvestavat suhtumist kaaslastesse, organiseerimis- ning meeskonnatöös vajalikke võimeid ja ühise töö analüüsimise ning hindamise oskust.

4.4. ÜLDPÄDEVUSTE KUJUNDAMISE VÕIMALUSI

Tehnoloogiavaldkonna ained pakuvad üldpädevuste kujundamiseks võimalust ühiselt arutleda, kuidas lahendada igapäevaelus esile kerkivaid olukordi, ühistöid ning erinevaid ülesandeid ja projekte. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll professionaalsel õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Loovust arendavad tegevused ning projektid õpetavad arvestama arvamuste ja ideede paljusust. Ühised arutelud ning ülesanded ja nende tulemuse analüüsimine aitavad õpilastel kujundada ja põhjendada oma arvamusi, tunda töörõõmu ning vastutust alustatu lõpetada. Käsitletavate teemade ja praktiliste tegevuste kaudu õpetatakse väärtustama loomingut ning kujundama ilumeelt, hindama oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuripärandit, samuti väärtustama tehnoloogiasaavutusi.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Erinevad ühistöö vormid tehnoloogiaainetes suunavad õpilasi koostööd tegema, arendades tolerantsust ja valmidust aktsepteerida inimeste erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel. Õpilasi juhitakse analüüsima oma käitumist ning selle mõju kaaslastele ja ülesannete lahendamisele.

Enesemääratluspädevus. Praktiline tegevus ning selle analüüs arendavad õpilastes suutlikkust mõista ja hinnata ennast, oma nõrku ja tugevaid külgi ning aitavad neil teha otsuseid enda arengu ja tulevase tööelu kohta. Kodundusõppes omandatud teadmised tervislikust toitumisest ja toitumishäiretest õpetavad väärtustama tervislikku eluviisi ning loovad eeldused seda järgida.

Õpipädevus. Õpitakse nägema ja analüüsima tehnoloogia seost erinevate teadmistega ning kogetakse teistes õppeainetes õpitu vajalikkust praktikas. Töö iseseisev korraldus alates teabe kogumisest, materjalide ja töötlemisviisi valikust ning lõpetades töö tegemise ja tulemuse analüüsiga arendab suutlikkust märgata ning lahendada probleeme, hinnata ja arendada oma võimeid ning juhtida õppimist.

Suhtluspädevus. Ühiste ülesannete ja projektide kaudu õpitakse ennast selgelt ja asjakohaselt väljendama ning teistega arvestama, vajaduse korral teisi aitama ning koos töötamise eeliseid kogema. Uurimist vajavate ülesannete lahendamine ning esitluste koostamine arendab oskust lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning kirjutada eri liiki tekste.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogialane pädevus. Tehnoloogiaainetes rakendatavad konkreetsed probleemilahendused nõuavad arvutamise- ja mõõtmisoskust, oskust kasutada loogikat ja matemaatilisi sümboleid. Pakutakse mõtlemist arendavaid tegevusi, milles on vaja püstitada probleeme, leida sobivaid lahendusteid, põhjendada oma valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama ja looma ning kriitiliselt hindama erinevaid tehnoloogiaid ja tehnoloogilisi abivahendeid. Õpitakse mõistma teaduse osa tehnika arengus ja vastupidi.

Ettevõtlikkuspädevus. Tehnoloogiavaldkonna ainetes on olulisel kohal avatus loominguliste ideede ja originaalsetele vaatenurkadele. Esemid valmistades läbitakse toote arendamise tsükkel idee leidmisest valmis tooteni. Aineprojektid võimaldavad õpilastel katsetada oma ideede elluviimist mitmesuguste ettevõtlusmodelite kaudu, näiteks pidada meeskonnana ajutiselt koolis kohvikut, disainida mõni suuremahuline toimiv ese ning organiseerida tööprotsess klassis.

Digipädevus. Tehnoloogiaõpetuse valdkonnas on see suutlikkus kasutada uuenevat digitehnoloogiat õppimisel (tehnoloogiliste protsesside planeerimisel, esemete kujundamisel ja esitlemisel jne), leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust. Õpilane oskab kasutada probleemilahenduseks sobivaid digivahendeid ja võtteid, oskab suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; on teadlik digikeskkonna ohtudest ning oskab kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset

identiteeti. Õpilane järgib digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

4.5. ÕPPEAINETE LÕIMINGU VÕIMALUSI TEISTE AINEVALDKONDADEGA

Tehnoloogia ainevaldkond toetub teistes õppeainetes omandatud teadmistele, pakkudes võimalusi jõuda praktilistes tegevustes arusaamisele, et teadmised on omavahel seotud ning igapäevaelus rakendatavad. Abstraktsele analüüsile lisanduvad nägemise, kompimise ja katsetamise võimalused ning silmaga nähtav tulemus. Aineprojektid võimaldavad lõimida tehnoloogiavaldkonna õppeaineid teiste ainevaldkondadega, luua seoseid ainevaldkonna sees ja teiste õppeainetega.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Õpilastes kujundatakse oskust väljendada end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult. Teavet kogudes ja esitlusi koostades areneb õpilaste tehnoloogiline sõnavara. Õpilasi suunatakse kasutama kohaseid keelevahendeid ning järgima õigekeelsusnõudeid. Oma tööd esitledes ja valikuid põhjendades saavad õpilased esinemiskogemusi ning arendavad väljendusoskust. Õpilaste tähelepanu juhitakse kirjalike tööde (nt juhendid, referaadid) korrektsele vormistamisele. Tööülesannete ning projektide jaoks võõrkeelsetest tekstidest teabe otsimine toetab võõrkeelte omandamist.

Matemaatika. Tehnoloogiaainetes kasutavad õpilased loogilist mõtlemist ning matemaatilisi teadmisi. Õpilaste arvutustel ja mõõtmistel on praktiline tagajärg, vigu ja nende tagajärgi märgatakse kohe, mõistetakse, et analüüs ning paremate lahenduste leidmine on vältimatu.

Loodusained. Selleks et töötada erinevate looduslike ja tehismaterjalidega, on tarvis tutvuda nende materjalide omadustega. Tehnoloogiaõpetuses, käsitöös ja kodunduses puutuvad õpilased otseselt kokku mitme keemilise ja füüsikalise protsessiga.

Sotsiaalsained. Tehnika ja tehnoloogia arengu tundmine, arengu põhjuste teadvustamine ja edasiste arengusuundade mõistmine aitab tunnetada inimühiskonna arengut. Ühiselt töötades õpitakse teistega

arvestama, käitumisreegleid järgima ning oma arvamusi kaitsma. Õpitakse märkama ja hindama eri rahvaste kultuuritraditsioone.

Kunstiained. Erinevate esemete kavandamine ja disainimine ning valmistamine pakub õpilastele võimalusi end loominguliselt väljendada. Õpitakse hindama uudseid ja isikupäraseid lahendusi ning märkama toodete disaini funktsionaalsust ja seoseid kunstiloomingu ning kultuuritraditsioonidega.

Kehaline kasvatus. Praktilised ülesanded aitavad kinnistada terviseteadlikku käitumist, õpetavad arvestama ergonoomikapõhimõtteid ning väärtustama tervislikku toitumist ja sportlikku eluviisi.

4.6. LÄBIVATE TEEMADE RAKENDAMISE VÕIMALUSI

Tehnoloogiavaldkond seondub kõigi läbivate teemadega.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ja hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on tähtsad tulevases tööelus. Tutvumine tehnoloogia arengu ja inimese rolli muutumisega tööprotsessis aitab tunnetada elukestva õppe vajadust. Oma ideede rakendamiseks tehnoloogiliste võimaluste valimine, töö kavandamine ning üksi ja koos töötamine aitavad arendada ning analüüsida oma huvisid, töövõimet ja koostööoskusi. Õppetegevus võimaldab vahetult kokku puutuda töömaailmaga (nt ettevõtete külastamine): õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud elukutseid, ameteid, erialasid ja edasiõppimise võimalusi. Õppetegevus annab õpilastele teadmised sellest, et eri töödel võivad olla erinevad nõuded ja ka töötingimused, ning nii suunatakse õpilasi analüüsima, kas nende tervislik seisund ja füsioloogiline eripära sobivad selleks, et teha neid huvitavat tööd. Õpilaste tähelepanu juhitakse sellele, miks on oluline tööohutusest kinni pidada ja kuidas võib tervise kahjustamine piirata teatud valdkondades töötamist.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Toodet või toitu valmistades on tähtis säästlikult kasutada nii looduslikke kui ka tehismaterjale. Tähelepanu pööratakse keskkonnasäästlike tarbimisharjumuste kujundamisele ja kujunemisele. Jäätmete sortimine ning energia ja ressursside kokkuhoid tundides aitavad kinnistada ökoloogiateadmisi.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Algatusvõime, ettevõtlikkus ja koostöö on tihedalt seotud tehnoloogiaainete sisuga. Ideede realiseerimise ja töö korraldamise oskus on üks valdkonna õppeainete õpetamise põhilisi eesmärke. Ettevõtlikkust toetavad oskuslikult ellu viidavad projektid, mis annavad õpilastele võimaluse oma võimeid proovile panna.

Kultuuriline identiteet. Tutvumine esemelise kultuuri, kommete ja toitumistavadega võimaldab näha kultuuride erinevust maailma eri paigus ning teadvustada oma kohta mitmekultuurilises maailmas. Õpitakse kasutama rahvuslikke elemente esemete kavandamisel.

Teabekeskkond. Oma tööd kavandades ja ainealaste projektide jaoks infot kogudes õpitakse kasutama erinevaid teabekanaleid ning hindama kogutud info usaldusväärsust. Interneti

kasutamine võimaldab olla kursis tehnoloogiliste uuendustega ning tutvuda kogu maailma disainerite, inseneride ja käsitöötajate loominguga.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Tundides kasutatakse erinevaid materjale ja töötlusviise. Ülesandeid lahendades ja tulemusi esitledes õpitakse kasutama arvutiprogramme, leitakse võimalusi rakendada õppeprotsessis digikeskkonda. Tutvutakse arvuti abil juhitavate seadmete ja masinatega, kuna nendega töötamine loob võimaluse õppida tundma tänapäevaseid tehnoloogilisi võimalusi.

Tervis ja ohutus. Tutvutakse tööohutusega eri tööde puhul ning õpitakse arvestama ohutusnõudeid. Tutvumine erinevate looduslike ja sünteetiliste materjalidega ning nende omadustega aitab teha esemelises keskkonnas tervisest lähtuvaid valikuid. Tervisliku toitumise põhitõdede omandamine ning tervislike toitade valmistamine õpetavad terviseteadlikult käituma.

Väärtused ja kõlblus. Tehnoloogiaained kujundavad väärtustavat suhtumist uudsetesse, eetilisi ja ökoloogilisi tõekspidamisi arvestavatesse lahendustesse. Rühmas töötamine annab väärtuslikke kogemusi, kuidas arvestada kaaslastega, arendada organiseerimisoskust ning lahendada konflikte. Kodunduse etiketteemade kaudu kujundatakse praktilisi käitumisoskusi, õpitakse mõistma käitumisvalikute põhjusi ja võimalikke tagajärgi.

5. TÖÖÕPETUS

5.1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Tööõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. tunneb rõõmu ja rahuldust töö tegemisest;
2. õpib vaatlema, tundma ja hindama esemelist keskkonda;
3. tunneb ning kasutab mitmesuguseid materjale ja töövahendeid ning lihtsamaid töötlemisviise;
4. mõtleb välja loovaid lahendusi ja oskab neid lihtsalt teostada;
5. töötab ohutult üksi ja koos teistega;
6. hoiab puhtust kodus ja koolis ning täidab isikliku hügieeni nõudeid;
7. teab tervisliku toitumise vajalikkust;
8. hoolib oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioonidest.

5.2. ÕPPEAINE KIRJELDUS

I kooliastme tööõpetust iseloomustab loov käeline aktiivsus, mis on oluline õpilase füsioloogilises ja vaimses arengus. Tööülesannete valikul lähtutakse eesmärgist arendada laste vaimseid ja füüsilisi võimeid: mootorikat, tähelepanu, silmamõõtu, ruumitaju, kujutlusvõimet jne. Õpilased töötavad erinevate materjalidega, võrdlevad nende omadusi ja töötlemise viise. Omandatakse oskus käsitseda lihtsamaid tööriistu ning kasutada õigeid esmaseid töövõtteid.

Oluline on arendada oma töö kavandamise oskust, kasvatada iseseisvust otsustusi tehes ning kujundada leidurivaistu.

Õpetaja kavandab tööülesanded selliselt, et lubatud ja oodatud oleksid mitmesugused lahendused ning õpilastel jääks võimalus rakendada oma fantaasiat. Pööratakse tähelepanu tööle ning tulemuse esteetilisusele. Arutletakse leitud põnevate ideede üle ja innustatakse loovast tegevusest rõõmu tundma. Igal õppeaastal tehakse ühistöid või korraldatakse aineprojekte. Nende käigus õpitakse koos teistega töötama, üksteist abistama, teiste arvamusi arvestama ning oma arvamusi põhjendama. Kuna käsitööõpetuse tundide põhisisu on loominguline praktiline tegevus, on sel ainel täita emotsionaalselt tasakaalustav ülesanne õppes.

5.3. ÕPPETEGEVUS

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
3. võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühma-tööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
5. lõimitakse õppesse võimaluse korral teisi õppeaineid, kohaldades üldõpetuse põhimõtteid;
6. arvestab õpetaja tööplaani koostades ka teistes ainetes õpitavat;
7. arvestatakse, et õppetegevus on rakendusliku suunitlusega; teooria osa ei ületa 1/3 õppetunni mahust;
8. peetakse silmas, et teoreetiline ja praktiline osa vahelduvad sujuvalt vastavalt õpilaste suutlikkusele ning edasijõudmisele;
9. innustatakse õpilasi oma arvamust avaldama; ühiselt arutletakse õpetusega seotud teemadel ning pööratakse tähelepanu väärtuskasvatusele;
10. jälgitakse, et õppimine on vaheldusrikas, et võimaldada läbida erinevaid tööliike ja teemasid, katsetada mitmesuguste materjalide töötlemist ning tutvuda nende omadustega;

11. on rõhk käelisel tegevusel (õpitakse kasutama mitmesuguseid lihtsamaid tööriistu ja -vahendeid, töödeldakse materjale) ning loovusel (kavandamine, toote/tööseme täiendamine või kaunistamine, viimistlemine);
12. tagatakse, et klassis luuakse asjalik ja meeldiv tööine õhkkond ning toetatakse õpilase loovust ja omaalgatust.

5.4. FÜÜSILINE ÕPIKESKKOND

1. Kool võimaldab tööõpetuse õppeks esmased individuaalsed töövahendid: lõikamisvahendid, mõõtmisvahendid, märkimisvahendid, töövahendid tekstiilitööks, töövahendid meisterdamiseks.
2. Kool võimaldab tööõpetuse õppeks vajalikud materjalid.

5.5. HINDAMINE

1. Tööõpetuses on oluline õpetaja hinnang tehtud tööle.
2. Õpetajapoolne suunamine aitab õpilast ise oma tegevusele ning töö tulemusele hinnangut anda.
3. Hinnates arvestatakse õpilase loovust ülesannet lahendades, töö kulgu ja saavutatud õpitulemusi.
4. Lisaks võetakse hindamisel arvesse õpilase arengut, püüdlikkust, töökultuuri ja abivalmidust teiste õpilaste vastu.

5.6. I KOOLIASTE

Õpitulemused

- 1.-3.klassis on kunst ja tööõpetus on omavahel ühendatud. Ainekava on välja toodud kunsti peatükis.
3. klassi lõpuks õpilane:
 1. töötab õpetaja juhendamisel, kasutades sobivaid materjale ja lihtsamaid töötlemisviise;
 2. hoiab korda ja puhtust ning järgib esmaseid ohutusnõudeid;
 3. oskab kasutada tööjuhendit ning tegutseda selle järgi üksi või koos teistega;
 4. leiab töö tegemiseks loovaid lahendusi;
 5. hindab ja tunnustab enda ja teiste tööd ning tunneb rõõmu oma tööst.

6. KÄSITÖÖ JA KODUNDUS

6.1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Käsitöö ja kodunduse õppeainega taotletakse, et õpilane:

1. tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest; hindab tööd ja töö tegijat;
2. mõistab tehnoloogia arengut, näeb sellest tulenevaid muutusi töös ning nende mõju keskkonnale;
3. kavandab ja teostab oma ideid ning lahendab loovalt endale võetud ülesandeid;
4. võrdleb ja kasutab erinevaid materjale;
5. teab ohutu töötamise põhimõtteid ning järgib neid;
6. töötab meeskonnas ja tajub oma võimeid ühistöös;
7. lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest;
8. tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana;
9. väärtustab ja hoiab rahvuskultuuri ning teadvustab oma kohta mitmekultuurilises maailmas.

6.2. ÕPPEAINE KIRJELDUS

Käsitöö ja kodundus on õppeaine, mis lõimib teoreetilised teadmised igapäevaelus vajalike praktiliste oskustega. Käsitöö seos tarbekunstiga loob loomingulise eneseteostuse eeldused. Arutletakse kunsti, käsitöö ja moe seoste ning käsitöö ja kergetööstuse tähtsuse üle ajaloo ja tänapäevamaailmas. Tutvutakse erinevate materjalide ja nende omadustega ning proovitakse nende kasutamise mitmesuguseid tehnikaid. Õpitakse nägema ja leidma huvitavaid ning uudseid lahendusi esemete ja toodete disainimisel. Oluline osa on säilitada ja arendada rahvuslikke kultuuritraditsioone nii käsitöös kui ka kodunduses. Õpitakse märkama erinevate maade käsitöö- ja toidutraditsioone ning nende seost ajaloo, kliima, usu ja kultuuritavadega. Loomingulistel ja praktilistel tegevustel on ka lõõgastav funktsioon nii õppetöös kui ka tulevases elus.

Kodunduse tundides õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid, tasakaalustatud menüü koostamist ja toiduvalmistamist ning arendatakse majandamisoskust; analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist, väärtustatakse keskkonnasäästlikku, oma õigusi ning kohustusi teadvat

tarbijat, otsitakse seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel.

Seega kujundab käsitöö ja kodundus õppeainena õpilases praktilist mõtlemist, loovust, käelise tegevuse arengut ja eneseanalüüsi võimet ning arendab tehnoloogiaalast kirjaoskust. Õppeaine lõimib teadmisi, mis on omandatud teistes õppeainetes.

6.3. ÕPPETEGEVUS

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
3. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individuaaliseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
4. rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid;
5. laiendatakse õpikeskkonda: muuseumid, näitused, looduskeskkond, arvutiklass, kooliõu, ettevõtted jne;
6. kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: loov praktiline tegevus, projektõpe, uurimistööd, katsetused (nt erinevate materjalide ja toiduainete omadused), ürituste ja näituste korraldamine, internetipõhiste keskkondade kasutamine oma ideede ja töö tutvustamiseks ning eksponeerimiseks, mängud, arutelud, diskussioonid, väitlused jne lähtutakse sellest, et käsitöö ja kodundus on praktilise suunitlusega õppeaine: vähemalt 2/3 õppetunnist peab olema praktiline tegevus;
7. on rõhk loovusel (disainimine), rahvuslike töötraditsioonide säilitamisel (rahvuslik toode, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine toote kaunistamisel jne) ning nüüdisaegsel tehnoloogial;
8. pööratakse enne uute tehnoloogiate ja seadmete kasutamist tähelepanu ohutusele;
9. planeerib õppesisu ajalise jaotumise aineõpetaja. Käsitöös on soovitatav igal õppeaastal valida 2 põhilist tööliiki, millega seostada ainesisesed läbivad teemad (kavandamine, rahvakunst, töö organiseerimine, materjalid);

10. projektõppe teemasid valides saab rohkem tähelepanu pöörata paikkonna traditsioonidele, tutvuda erinevate tehnoloogiatega ja neid katsetada, suunata õpilasi iseseisvalt ja koos teistega loovalt probleeme lahendama, looma ning aineüritusi korraldama (projektõppe teemad võivad olla nii kodundusest, käsitööst kui ka tehnoloogiast);
11. jaotatakse klass toitu valmistades ja teiste praktiliste ülesannete korral väiksemateks rühmadeks (1–5 õpilast);
12. leitakse kodunduse teemade juures lõimingu võimalusi nii inimeseõpetuse, bioloogia kui ka keemiaga; terviseteadlik käitumine kinnistub tunnis tehtavate praktiliste ülesannete kaudu lähtutakse eesmärgist, et õpilased õpiksid iseseisvalt oma tööd kavandama ja organiseerima, ning välditakse liigset otsest juhendamist.

6.4. FÜÜSILINE ÕPIKESKKOND

1. Tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse tundide läbiviimiseks jaotuvad õpilased klassis kahte rühma soolisust arvestamata.
2. Kool korraldab valdava osa käsitöö ja kodunduse õpet ruumides, kus: käsitöö jaoks vajalik sisustus vastab kooli valitud praktilistele töödele;
 - 2.1. kodunduse jaoks vajalik sisustus on tänapäevane ning võimaldab ohutult ja nüüdisaegselt toitu valmistada;
 - 2.2. praktilistes kodunduse tundides kannavad õpilased põlle;
 - 2.3. on ventilatsioon;
 - 2.4. ruumid ja õppetarbed, sealhulgas tööriistad vastavad tervisekaitse, tööohutuse ja ergonoomia nõuetele.
3. Kool võimaldab käsitöö ja kodunduse õppeks vajalikud materjalid.

6.5. HINDAMINE

Õpitulemuste omandamise hindamisel on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, hinne kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Õppeülesande lahendamisel hinnatakse:

1. kavandamist ja planeerimist (originaalsust, iseseisvust, oskust põhjendada tehtud otsuseid/ valikuid);
2. valmistamist (materjalide ja töövahendite kasutamise oskust, omandatud teadmiste rakendamist praktikas, tööohutusnõuete ja hügieenireeglite järgimist, iseseisvust,

koostööoskust) töö tulemust (kavandatu õnnestumist, viimistlust ja kvaliteeti, töö õigeaegset valmimist, esitlemise oskust);

3. õpilase arengut, püüdlikkust ning kodukorra täitmist.

Aine õpetamise eesmärgid:

Õpilane

1. tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest, hindab tööd ja töö tegijat;
2. kavandab ja teostab oma ideid ning lahendab loovalt endale võetud ülesandeid
3. võrdleb ja kasutab erinevaid materjale;
4. teab ohutu töötamise põhimõtteid ning järgib neid;
5. töötab meeskonnas ja tajub oma võimeid ühistöös;
6. tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ning töövahendeid, järgib seejuures ohutusnõudeid ja hoiab korras töökoha;
7. saab aru tööjuhenditest ja selgitavatest joonistest;
8. lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest

Hindamine

1. Hindamine toimub õppekava alusel, aluseks võttes õpitulemusi.
2. Hinnatakse teadmisi ja oskusi; nende loovat rakendamist iseseisvas praktilises töös ja valminud tarbeesemete terviklikkust.
3. Teema algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks kavandatavad praktilised tööd, nõutavad teadmised ja oskused ning nende hindamise aja ja vormi.
4. Oluline osa on õppetunnis tehtaval töö – iga käsitletava teema kohta saab õpilane tunnitöö koondhinde.
5. Praktiliste tööde hindamisel arvestatakse töö õigsust, loovat lähenemist ülesandele ja lõpptulemuse kvaliteeti, hindade lisandub ka suuline kommentaar.
6. Hindamisel arvestatakse õpilase arengut õppetegevuse käigus.
7. Kokkuvõttev hindamine toimub aasta lõpul.

6.6. II KOOLIASTE

6. klassi lõpuks õpilane:

1. tunneb rõõmu üksinda ja koos teistega töö tegemisest;
2. tunneb ja kasutab mitmesuguseid materjale ning töövahendeid, järgib seejuures ohutusnõudeid ja hoiab korras töökoha;
3. leiab ideid ning oskab neid esitleda;
4. saab aru tööjuhenditest ja selgitavatest joonistest;
5. tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite;
6. teab tervisliku toitumise põhialuseid;
7. tunneb oma kodukoha ja Eesti kultuuritraditsioone.

6.6.1. 4.Klass

4. klassi käsitöö- ja tehnoloogiaõpetus on omavahel ühendatud.

Õppeaine ajaline maht 1 tundi nädalas

Õppesisu	Õpitulemused
Toiduained. Toiduainerühmade üldiseloostus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili.	Toit ja toitumine Õpilane: 1. teab erinevaid toiduainerühmi; 2. tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid
Isikliku hügieeni nõuded köögis töötamisel. Ohutus. Nõude pesemine käsitsi, köögi korrashoid. Jäätmete sorteerimine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine	Töö organiseerimine ja hügieen Õpilane: 1. teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötamisel; 2. järgib töötamisel ohutusnõudeid, hoiab korras oma töökoha; 3. teab enda võimalusi jäätmete keskkonnasõbralikule käitlemisele kaasaaitamiseks; 4. suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust
Retsept. Mõõdühikud. Töövahendid köögis. Ohutus. Toiduainete eeltöötlemine ja	Toidu valmistamine Õpilane 1. kasutab mõõdunõusid ja kaalu;

külmtöötlemine. Võileivad. Kuumtöötlemata magustoidud. Külmad ja kuumad joogid.	2. valmistab lihtsamaid tervislikke toite; 3. valib töövahendid ja seadmed töö eesmärgi järgi ning kasutab neid ohutusnõudeid arvestades.
Lauakombed ning lauakatmise tavad. Lauapesu, - nõud ja – kaunistused. Sobivate nõude valimine toidu serveerimiseks.	Lauakombed Õpilane: 1. katab vastavalt toidukorrale laua, valides ja paigutades sobiva lauapesu, -nõud, ja – kaunistused; 2. peab kinni üldtuntud lauakommetest.
Puhastus- ja korrastustööd. Kodutööde planeerimine ja jaotamine. Töövahendid.	Kodu korrashoid Õpilane: 1. teeb oma eale vastavaid korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid; 2. näeb kodutööde jaotamises pereliikmete heade suhete eeldust
Taskuraha. Arutelu raha kasutamise ja säästmise üle. Teadlik ja säästlik tarbimine. Energia ja vee säästlik tarbimine. Jäätmete sortimine	Tarbijakasvatus Õpilane: 1. analüüsib oma taskuraha kasutamist; 2. teab enda võimalusi, kuidas aidata kaasa jäätmete keskkonnasäästlikule käitlemisele.
Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala.	Kavandamine Õpilane: 1. kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid; 2. leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist; 3. leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale.
Rahvakultuur ja selle tähtsus. Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel.	Rahvakunst Õpilane: 1. märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel

Muuseumite roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.	esemetel; 2. kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.
Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine kirjaliku tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.	Töö kulg Õpilane: 1. töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi; 2. järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha; 3. hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.
Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine. Tekstiilkiudained. Looduslikud kiud, nende saamine ja omadused.	Materjalid Õpilane: 1. seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega. 2. kirjeldab looduslike kiudude saamist ja omadusi.
Õmblemine. Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niiditamine. Lihtõmblus. Äärestamine. Õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine Heegeldamine. Töövahendid ja sobivad materjalid. Põhisilmuste heegeldamine (alg-, ahel- ja kinnissilmus) Edasi-tagasi heegeldamine.	Tööliigid Õpilane: 1. kasutab tekstiileset kaunistades ühe- ja kaherealisi pisteid; 2. traageldab ning õmbleb lihtõmblust; 3. lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme; 4. mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös 5. heegeldab õpitud põhisilmuseid ning tunneb nende tingmärke
Kavandab ning valmistab väikesemahulisi käsitööesemeid.	Projektöpe Õpilane 1. teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena 2. osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; 3. leiab iseseisvalt ja/või koostöös

	teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; 4. suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi; 5. kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; 6. väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu
--	---

6.6.2. 5. klass

Õppesisu	Õpitulemused
KAVANDAMINE Idee ja kavandi tähtsus eset valmistades. Kujunduse põhimõtted ja nende rakendamine. Kavandamise graafilised võimalused. Värvusõpetuse põhitõdede arvestamine esemeid disainides. Ideede leidmine ja edasiarendamine kavandiks. Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutusala	Õpilane: - kavandab omandatud töövõtete baasil jõukohaseid käsitööesemeid; - leiab käsitööeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist; - leiab võimalusi taaskasutada tekstiilmaterjale.
TÖÖ KULG Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.	- töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi; - järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha; - hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust.
MATERJALID Kanga kudumise põhimõte. Kanga liigid: telgedel kootud, silmuskoelised, mittekootud kangad.	- kirjeldab looduslike kiudainete saamist, põhi-omadusi, kasutamist ja hooldamist; - eristab telgedel kootud kangaid trikotaažist ning võrdleb nende omadusi; - seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega.

RAHVAKUNST Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumide roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.	- märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel; - kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.
TÖÖLIIGID Tikkimine Tarbe- ja kaunistuspisted. Kaherealised pisted. Õmblemine Töövahendid. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Õmblemine käsitsi ja õmblusmasinaga. Õmblusmasina niiditamine. Lihtõmblus. Äärestamine. Palistused. Kudumine. Parempidine silmus. Pahempidine silmus. Lihtsa koekirja lugemine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine. Heegeldamine. Heegelkirjade ülesmärkimise viisid. Skeemi järgi heegeldamine. Ringheegeldamine	- kasutab tekstiileset kaunistades kaherealisi pisteid - seab õmblusmasina töökorda, traageldab ning õmbleb lihtõmblust ja palistust - heegeldab ja koob põhisisilmuseid ning tunneb mustrite ülesmärkimise viise ja tingimärke
KODUNDUS	
Toit ja toitumine Toiduained ja toitained. Toidupüramiid	- võrdleb pakendiinfo järgi erinevate toiduainete toiteväärtust; - hindab oma toitumisharjumuste vastavust toitumisõpetuse põhitõdedele ning teeb ettepanekuid tervislikumaks toiduvalikuks.

Töö organiseerimine ja hügieen Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine. Ühise tööanalüüsimine ja hindamine. Toidu valmistamine Toiduainete eeltöötlemine, kül- ja kuumtöötlemine. Külmad ja kuumad joogid. Kartulite, munade ja makaronitoodete keetmine Kodu korrashoid Rõivaste pesemine käsitsi ja masinaga. Hooldusmärgid. Tarbijakasvatus Tarbijainfo (pakendiinfo).	- teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades; - koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning arvestab teiste arvamust. - valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning kül- ja kuumtöötlemistehnikaid. - planeerib rõivaste pesemist, kuivatamist ja triikimist hooldusmärkide järgi; - teab väljendite „kõlblik kuni...” ja „parim enne ...“ tähendust; - oskab valida erinevaid kaupu ja oma valikut põhjendada.
PROJEKTÕPE Kool valib vastavalt võimalustele ja õpilaste huvidele sobiva projektitöö.	- teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena; - osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; - leiab iseseisvalt ja/või koostöös

	teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi; - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; - väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.
--	---

6.6.3. 6. klass

Õppesisu	Õpitulemused
KAVANDAMINE Tekstiilide ja käsitöömaterjalide valiku ning sobivuse põhimõtted lähtuvalt kasutuselast.	Õpilane: - kavandab omandatud tövõtete baasil jõukohaseid käsitöoesemeid; - leiab käsitöoeseme kavandamiseks ideid eesti rahvakunstist;
TÖÖ KULG Töötamine suulise juhendamise järgi. Töötamine tööjuhendi järgi. Lihtsama tööjuhendi koostamine. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv, arvestav ja üksteist abistav käitumine. Ühise töö analüüsimine ja hindamine.	- töötab iseseisvalt lihtsama tööjuhendi järgi; - järgib töötades ohutusnõudeid ning hoiab korras töökoha; - hindab oma töö korrektsust ja esteetilisust
RAHVAKUNST Rahvakultuur ja selle tähtsus. Esemeline rahvakunst. Tavad ja kombed. Rahvuslikud mustrid ehk kirjad ajaloolistel ja tänapäevastel esemetel. Muuseumite roll rahvakunsti säilitajana. Rahvuslike detailide kasutamine tänapäevast tarbeeset kavandades.	- märkab rahvuslikke kujunduselemente tänapäevastel esemetel; - kirjeldab muuseumis olevaid rahvuslikke esemeid.

MATERJALID Õmblusniidid, käsitööniidid ja -lõngad. Erinevatest tekstiilmaterjalidest esemete hooldamine	- seostab käsitöölõnga jämedust ja eseme valmimiseks kuluvat aega.
TÖÖ LIIGID Tikkimine. Mustri kandmine riidele. Töö viimistlemine. Õmblemine. Täpsuse vajalikkus õmblustöös. Lõike paigutamine riidele, õmblusvarud. Õmblustöö viimistlemine. Kudumine. Lihtsa koekirja lugemine. Kudumi viimistlemine ja hooldamine. Heegeldamine. Skeemi järgi heegeldamine. Motiivide heegeldamine ja ühendamine. Heegeldustöö viimistlemine.	- lõikab välja ja õmbleb valmis lihtsama eseme; - mõistab täpsuse vajalikkust õmblemisel ning järgib seda oma töös; - heegeldab ja koob lihtsa skeemi järgi
KODUNDUS	
Toit ja toitumine Toiduainerühmade üldiseloostus: teravili ja teraviljasaadused, piim ja piimasaadused, aedvili, liha ja lihasaadused, kala ja kalasaadused, munad, toidurasvad. Toiduainete säilitamine. Töö organiseerimine ja hügieen Isikliku hügieeni nõuded köögis töötades. Toidu ohutus. Nõude pesemine käsitsi ja masinaga, köögi korrashoid. Tööde järjekord toitu valmistades. Tööjaotus rühmas, ühistöö kavandamine, hooliv ja arvestav käitumine.	teab erinevaid toiduainerühmi ning tunneb neisse kuuluvaid toiduaineid ja nende omadusi; - teab, mis toiduained riknevad kergesti ning säilitab toiduaineid sobival viisil. - teadvustab hügieenireeglite järgimise vajadust köögis töötades; - koostab koos kaaslastega tööplaani, lepib kokku tööjaotuse, täidab ülesande, hindab rühma töötulemust ja igaühe rolli tulemuse saavutamisel; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ning

Ühise töö analüüsimine ja hindamine. Toidu valmistamine Toor- ja segasalatid. Külmad kastmed. Pudrud ja teised teraviljatoidud. Kodu korrashoid Triikimine. Jalatsite hooldamine. Tarbijakasvatus Tulud ja kulud pere eelarves, taskuraha. Arutelu raha kasutamise ja säästmise üle.	arvestab teiste arvamust. - valmistab lihtsamaid tervislikke toite, kasutades levinumaid toiduaineid ning külma- ja kuumtöötlemistehnikaid. - teeb korrastustöid, kasutades sobivaid töövahendeid; - planeerib rõivaste triikimist hooldusmärkide järgi; - analüüsib oma taskuraha kasutamist.
PROJEKTÕPE Kool valib vastavalt võimalustele ja õpilaste huvidele sobiva projektitöö.	- teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena; - osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; - leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi; - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; - väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

6.7. III KOOLIASTE

9. klassi lõpuks õpilane:

1. tunneb rõõmu üksinda ja koos teistega töö tegemisest;
2. arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle;
3. teostab oma loomingulisi ideid, kasutades selleks sobivaid tehnikaid ja materjale;

4. kasutab loovülesannete täitmiseks materjali kogudes nüüdisaegseid teabevahendeid ning ainekirjandust;
5. tunneb ja väärtustab rahvaste kultuuripärandit;
6. analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks;
7. valib tervislikku toitu, koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü ning valmistab erinevaid toite;
8. tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana.

6.7.1. 7. klass

Õppesisu	Õpitulemused
DISAIN JA KAVANDAMINE Tekstiilid rõivastuses. Rõivastus kui ajastu vaimu peegeldaja – sotsiaalsed märksüsteemid. Moelooming. Ideekavand ja selle vormistamine. Ornamentika alused. Kompositsiooni seaduspärasuste arvestamine käsitöoeset kavandades. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates.	Õpilane: - valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist; - arutleb moe muutumise üle; - märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi rõivaste disainis; - kavandab isikupäraseid esemeid.
RAHVAKUNST Kudumine ja tikkimine eesti rahvakunstis. Rahvarõivad. Eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel.	- kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid; - näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust.
TÖÖ ORGANISEERIMINE Käsitöö väärtustamine tarbekunsti osana või isikupärase eneseväljendusena. Õmblemise ja käsitööga seotud elukutsed ning võimalused ettevõtluseks. Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö	- esitleb või eksponeerib oma tööd; - täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt.

planeerimine üksi töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine. Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi	
MATERJALID Tekstiilkiudained. Keemilised kiud. Tehiskiudude ja sünteetiliste kiudude saamine ning omadused. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Mitmesuguste materjalide kooskasutamise võimaluste leidmine.	- kirjeldab keemiliste kiudainete põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist; - võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele; - kombineerib oma töös erinevaid materjale.
TÖÖLIIGID Kudumine. Ringselt kudumine. Kirjamine. Silmuste kahandamine ja kasvatamine.. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine. Õmblemine. Rõivaeseme õmblemine. Mõõtude võtmine, rõiva suurusnumbri määramine, lõikelehe kasutamine ja lõigete paigutamine riidele. Valitud rõivaeseme õmblemiseks sobivate tehnoloogiliste võtete kasutamine.	- valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid; - võtab lõikelehest lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme; - leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid.
KODUNDUS	
Toit ja toitumine Makro- ja mikrotoitained, nende vajalikkus ning allikad. Lisaained toiduainetes. Toiduainete toitainelise koostise hinnang. Mitmekülgse ja tasakaalustatud päevamenüü koostamine lähtuvalt toitumissoovitustest. Internetipõhised tervisliku toitumise keskkonnad. Toitumisteave meedias – analüüs ja hinnangud. Töö organiseerimine Meeskonna juhtimine.	- teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele ning põhiliste makro- ja mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid; - analüüsib toiduainete toiteväärtust; - analüüsib menüü tervislikkust; - arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid;

Toiduga seonduvad ametid. Toidu valmistamine Nüüdisaegsed köögiseadmed, nende kasutamine ja hooldus. Kuumtöötlemise viisid. Maitseained ja roogade maitsestamine. Supid. Etikett Koosviibimiste korraldamine. Ideede ja võimaluste leidmine erinevate peolaudade kujundamiseks. Peolaua menüü koostamine. Kodu korrashoid Erinevad stiilid sisekujunduses. Toataimede hooldamine. Kodumasinad. Tarbijakasvatus Tarbija õigused ja kohustused. Märgistused toodetel. Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju.	- kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid; - teab toiduainete kuumtöötlemise viise; - tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi; - koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua; - kujundab kutse ja leiab loomingulisi võimalusi kingituse pakkimiseks; - arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse ning seal elavate inimeste vahel; - tunneb erinevaid kodumasinaid, oskab võrrelda nende erinevaid parameetreid ja käsitseda neid kasutusjuhendi järgi; - tunneb tarbija õigusi ning kohustusi; - analüüsib reklaamide mõju ostmisele;
PROJEKTÕPE Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid on nii tehnoloogiaõpetuse ning käsitöö ja kodunduse valdkonnast. Projektitööd kavandatakse tehnoloogia ning käsitöö ja kodunduse õpetaja koostöös.	- teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena; - osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; - leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega

Projektitööde valimisel peetakse silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.	ülesannetele ning probleemidele lahendeid; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi; - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; - väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.
---	---

6.7.2. 8. klass

Õppesisu	Õpitulemused
KÄSITÖÖ Disain ja kavandamine Moe, isikupära ja proportsiooni põhimõtete arvestamine kavandades. Sobivate lisandite valik stiili kujundades. Ideekavand ja selle vormistamine. Tekstiileseme kavandamine ja kaunistamisviisid erinevates tekstiilitehnoloogiates.	Õpilane: - valib sobivaid rõivaid, lähtudes nende; materjalist, otstarbest, lõikest, stiilist ja oma figuurist; - arutleb moe muutumise üle; - märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi esemete ning rõivaste disainis; - kavandab isikupäraseid esemeid.
Rahvakunst Kudumine, heegeldamine ja tikkimine eesti rahvakunstis. Rahvarõivad.	Õpilane: - tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid; - kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid; - näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust.
Töö organiseerimine Töövahendite ja tehnoloogia valik sõltuvalt materjalist ja valmistatavast esemest. Töö planeerimine üksi ja rühmas töötades. Vajaliku teabe hankimine tänapäeva teabelevist, selle analüüs ja kasutamine.	Õpilane: - arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle ühiskonna arengus; - otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist; - esitleb või eksponeerib oma tööd;

Elektriliste töövahenditega töötamine ja nende hooldamine kasutusjuhendi järgi. Iseseisvalt tööjuhendi järgi töötamine.	- täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt; - analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks ja hobideks.
Materjalid Tänapäeva käsitöömaterjalid.	Õpilane: - kirjeldab keemiliste kiudainete põhiomadusi, kasutamist ja hooldamist; - võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele; - kombineerib oma töös erinevaid materjale.
Tööliigid Kudumine. Silmuste kahandamine ja kasvatamine. Ringselt kudumine. Kirjamine. Erinevate koekirjade kudumine skeemi järgi. Silmuste arvestamine, eseme kudumine ja viimistlemine.	Õpilane: – valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlus-võtteid – võtab lõikelehelts lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme – koob kirjalist pinda ning koekirju koeskeemi kasutades; koob ringselt – leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsi-tööttehnikaid.
KODUNDUS Toit ja toitumine Toitumisteave meedias - analüüs ja hinnangud. Toiduallergia ja toidutalumatuse. Taimetoitluse ja dieetide mõju organismile. Toitumishäired. Eestlaste toit läbi aegade. Eri rahvaste toitumistraditsioonid ja	Õpilane: - teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele ning põhiliste makro- ja mikrotoitainete vajalikkust ja allikaid - analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab nende kvaliteeti, tunneb toidu erinevaid säilitusviise ning riknemisega seotud riskitegureid

toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukoht, usk jm).	- analüüsib menüü tervislikkust ning koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü - teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada - võrdleb erinevate maade rahvustoite ja teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid.
Töö organiseerimine Toiduga seonduvad ametid.	Õpilane: - arvestab rühmaülesandeid täites kaasõpilaste arvamusi ja hinnanguid - kasutab menüüd koostades ainekirjandust ja teabeallikaid - kalkuleerib toidu maksumust - hindab enda huve ja sobivust toiduga seotud elukutseteks või hobideks.
Toidu valmistamine Kalaroad. Soojad kastmed. Kergitusained ja tainatooted. Vormiroad ja vokitoidud.	Õpilane: - teab toiduainete kuumtöötlemise viise - tunneb peamisi maitseaineid ja roogade maitsestamise võimalusi - valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi - küpsetab tainatooteid ja võrdleb erinevaid kergitusaineid.
Etikett Peolaua menüü koostamine.	Õpilane: - koostab lähtuvalt ürituse sisust menüü ning kujundab ja katab laua - kujundab kutse ja leiab loomingulisi võimalusi kingituse pakkimiseks - rõivastub ja käitub ürituse iseloomu kohaselt - mõistab lauakommete tähtsust meeldiva suhtluskeskkonna loomisel.
Kodu korrashoid Kodumasinad.	Õpilane: - arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse

	ning seal elavate inimeste vahel - tunneb erinevaid kodumasinaid, oskab võrrelda nende erinevaid parameetreid ja käsitseda neid kasutusjuhendi järgi - tunneb põhilisi korrastustöid ja -tehnikaid ning oskab materjali omaduste ja määrdumise järgi leida sobiva puhastusvahendi ning -viisi - teab puhastusainete pH-taseme ja otstarbe seoseid.
Tarbijakasvatus Ostuotsustuste mõjutamine, reklaami mõju. Teadlik ja säästlik majandamine.	Õpilane: - tunneb tarbija õigusi ning kohustusi - analüüsib reklaamide mõju ostmisele - oskab koostada leibkonna eelarvet - planeerib majanduskulusid eelarve järgi.
PROJEKTITÖÖD Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid on nii tehnoloogia-õpetuse ning käsitöö ja kodunduse valdkonnast. Projektitööd kavandatakse tehnoloogia ning käsitöö ja kodunduse õpetaja koostöös. Projektitööde valimisel peetakse silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.	Õpilane: - osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides (rühmatöö, projektitöö, erinevad ühistegevused) - leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust - väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu.

6.7.3. 9. klass

Õppesisu	Õpitulemused
----------	--------------

Rahvakunst Kultuuridevahelised seosed, erinevused ja sarnasused. Mitmekultuuriline keskkond. Sümbolid ja märgid rahvakunstis. Rahvarõivad. Eesti etnograafiline ornament tänapäevase rõivastuse ja esemelise keskkonna kujundamisel. Teiste rahvaste etnograafia inspiratsiooniallikana.	Õpilane: - tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid - näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust
Töö organiseerimine Oma töö ja selle tulemuse analüüsimine ning hindamine. Töö esitlemine ja eksponeerimine. Näituse kujundamine ning virtuaalkeskkonna kasutamine oma töö eksponeerimiseks.	- esitleb või eksponeerib oma tööd - täidab iseseisvalt ja koos teistega endale võetud ülesandeid ning planeerib tööd ajaliselt - analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid ning teeb valikuid edasisteks - õpinguteks ja hobideks
Tööliigid <u>Heegeldamine</u> Tutvumine heegeltehnika loominguliste võimalustega <u>Kudumine</u> Erinevate koekirjade kudumine skeemi järgi.	- valib tööeseme valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid, tehnikaid ja viimistlusvõtteid
KODUNDUS	
<u>Toit ja toitumine</u> Eestlaste toit läbi aegade. Eri rahvaste toitumistraditsioonid ja toiduvalikut mõjutavad tegurid (asukoht, usk jm). Toiduainete säilitamine ja konservimine.	- võrdleb erinevate maade rahvustoite ja teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid

<u>Toidu valmistamine</u> Kergitusained ja tainatooted. Rahvustoidud.	- küpsetab tainatooted ja võrdleb erinevaid kergitusaineid - valmistab retsepti kasutades erinevaid kuumi ja külmi roogi
<u>Kodu korrashoid</u> Erinevad stiilid sisekujunduses	- arutleb ja leiab seoseid kodu sisekujunduse ning seal elavate inimeste vahel
<u>Tarbijakasvatus</u> Kulude planeerimine erijuhtudeks (peod, tähtpäevad jm).	- planeerib majanduskulusid eelarve järgi
PROJEKTÕPE Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid on nii tehnoloogia-õpetuse ning käsitöö ja kodunduse valdkonnast. Projektitööd kavandatakse tehnoloogia ning käsitöö ja kodunduse õpetaja koostöös. Projektitööde valimisel peetakse silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega teadmisi.	- teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena - osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides - leiab iseseisvalt ja/või koostöös teistega ülesannetele ning probleemidele lahendeid - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust - väärtustab töö tegemist ning analüüsib töö kulgu

7. TEHNOLOOGIAÕPETUS

7.1. ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID

Tehnoloogiaõpetusega taotletakse, et õpilane:

1. väärtustab kultuuripärimust ja toimetulekut mitmekultuurilises maailmas;
2. omandab globaalse vaate, analüüsimis- ja sünteesioskuse ning tervikliku maailmapildi;
3. omandab tehnoloogilise kirjaoskuse, sh arendab tehnoloogiaalaseid teadmisi ja oskusi ning tunneb rahulolu praktilisest eneseteostusest;
4. oskab seostada inimest ja teda ümbritsevat ning analüüsida tehnoloogia mõjusid keskkonnale;
5. lahendab loovalt ülesandeid, valdab ideede kujustamise oskust ja leidlikkust toodete loomisel;
6. arvestab eetilisi, esteetilisi ja jätkusuutlikke tõekspidamisi;
7. valdab otsingujulgust, ettevõtlikkust, sõbralikkust ja koostööoskust ning töötahet;
8. omandab teadmisi ja oskusi, käsitsedes erinevaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise;
9. suudab loovalt rakendada teoreetilisi teadmisi praktiliste ülesannete lahendamisel;
10. järgib tööprotsessis ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid ning kõlbelisi käitumisnorme;
11. lähtub toitu valides ja valmistades tervisliku toitumise põhimõtetest;
12. tunnetab oma võimeid ja oskab teha otsuseid edasisel kutsevalikul.

7.2. ÕPPEAINE KIRJELDUS

II ja III kooliastmes koosneb õpetuse sisu kolmest läbivast õppeosast ühe kooliastme piires:

1. tehnoloogiaõpetus (tehnoloogia igapäevaelus, disain ja joonestamine, materjalid ja nende töötlemine);
2. kodundus (korraldatakse õpperühmade vahetusena);
3. projektitööd.

Õppesisu on esitatud kooliastmeti. Õppeosad sisaldavad üldaluseid ja vajalikku alusteavet, mida on tarvis omandada vajaliku ülesannete lahendamiseks või toodete valmistamiseks. Õppetundides lõimib aineõpetaja õppesisu praktilise tegevusega (puidutöö, metallitöö, elektroonika jms). Õppesisu ja/või järjestust võib kooliastmeti muuta või õpitut järgmises kooliastmes sügavamalt käsitleda.

Õppeaine osade järjestuse õppeaastas planeerib ja korraldab aineõpetaja koostöös käsitöö ja kodunduse õpetajaga. Õppeaine mitmekülgse huvides vahetatakse käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpperühmi.

Õppeaine vahendusel omandavad õpilased mitmekülgse ettevalmistuse, mis loob võimaluse analüüsida, kohandada ning arendada praktilist ja mõttetevust kvalitatiivselt uuel tasandil ning aidata õpilasi edasisel kutsevalikul. Õppes pööratakse olulist rõhku õpilaste mõtestatud loovale uuendustegevusele, kus õpilane saab koos avastamisrõõmuga kogeda valitud toote loomist.

Õpilased teevad huvitavaid ja fantaasiaküllaseid rakenduslikku laadi loomingulisi ülesandeid, ülesande või toote planeerimist, disaini ja valmistamist ning töö enesehindamist ja esitlemist. Tuuakse esile seosed ja rakenduslikud väljundid õppeainete ning eluvaldkondade vahel, nii tekib õpilasel terviklik mõistmine ülesandest või tootest. Oluline on, et õpilane mõistaks tehnoloogia toimimist ning saaks ise osaleda õpilasepärase tehnoloogia loomises. Eelnimetatu toimub õpilaste ealisest arengutasemest lähtuvalt ja neile arusaadavalt. Seejuures arvestatakse õpilaste erinevaid võimeid ja huve ning toetatakse nende omaalgatust ja õpimotivatsiooni. Õppeaines rõhutatakse leiutajameelse tegevuse olulisust ning kujundatakse noorte tööalaseid käitumis- ja väärtushoiakuid. Taotluseks on keskkonnasäästlikkuse ja kohalike traditsioonide väärtustamine ning eetiliste tõekspidamiste omandamine.

7.3. ÕPPETEGEVUS

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
2. taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;

3. võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
5. rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid;
6. laiendatakse õpikeskkonda: looduskeskkond, arvutiklass, kooliõu, muuseumid, näitused, ettevõtted jne;
7. kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: loov mõttetegevus, arutelud, diskussioonid, rollimängud, väitlused, projektõpe, katsetused, õpimapi ja uurimistöö koostamine, praktilised ja uurimistööd, internetipõhised keskkonnad jne;
8. otsustab aineõpetaja õppesisule kuluvate tundide arvu ja järjestuse; vastavad kirjeldused sisalduvad kooli ainekavas;
9. on õpetus peamiselt üles ehitatud toote vms arendustsüklile;
10. läbitakse etapid alates info otsimisest, toote disainimisest, toote teostusest ning selle tutvustamisest teistele õpilastele;
11. arvestatakse, et sõltuvalt õpilaste varasematest kogemustest ning ülesande/toote eripäras muutuvad eri vanuseastmete õpilaste õpitulemuste rõhuasetused;
12. arvestatakse, et õpetuses vaheldub teoreetiline tegevus praktilisega;
13. tagatakse, et uudse teoreetilise õpisisu korral käsitletakse rohkem aega tunnist teooriaküsimusi ja materjalide töötlemise võtteid;
14. pühendatakse tundides, kus tegeldakse praktiliste töömahukate toodetega vms, suurem osa ajast praktilisele tööle;
15. peetakse silmas, et rakendustegevusele eelneb tööohutusalane instrueerimine ning ohutute töövõtete demonstreerimine;
16. on kodused ülesanded, arvestades õppeaine spetsiifikat, peamiselt seotud teabe hankimise ja selle analüüsimisega ning toote disainiga;
17. on rõhk loovusel (disainimine, toote täiendamine jms), rahvuslike töötraditsioonide säilitamisel (rahvuslik toode, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine toodet kaunistades jne) ning nüüdisaegsel tehnoloogial;
18. on olulised projektipõhised õppetöövormid (sh õppeainete ja eluvaldkondade vahelised, ühistöö ettevõtlusega ning poiste ja tüdrukute koostöö);
19. on töö organiseerimisel tähtis õpetajate koostöö koolis;
20. on 9. klassis põhimeetodiks soovitatavalt lõputöö, mida tehakse kas üksi või rühmiti.

Õpilased planeerivad ise oma töö, jagavad rühmas ülesanded, otsivad vajalikku teavet, kalkuleerivad materjali kulu, valivad töövahendid ning sobiva töötlusviisi. Lõputöö tulemusena valmib praktiline/rakenduslik toode ning sellega koos töö kirjeldus ja õpilase enesehinnang tööle.

7.4. FÜÜSILINE ÕPIKESKKOND

1. Tehnoloogiaõpetuse, käsitöö ja kodunduse tundide läbiviimiseks jaotuvad õpilased klassis kahte rühma soolisust arvestamata.

2. Kool korraldab valdava osa tehnoloogiaõpetuse õpet ruumides, kus:

- on sisustus vastavalt kooli valitud praktilistele töödele, statsionaarseid tööpinke (nt puurpink) on vähemalt üks õpperühma kohta;
- on elektrilised käsitööriistad kaks komplekti õpperühma kohta;
- on ruumid riietamiseks ja kätepesuks, õpetajatööks, materjalide ja praktiliste tööde hoidmiseks;
- on individuaalsed kaitsevahendid igale õpilasele ja õpetajale;
- on ventilatsioon;
- ruumid ja õppetarbed, sealhulgas tööriistad vastavad tervisekaitse, tööohutuse ja ergonoomia nõuetele.

3. Kool võimaldab tehnoloogiaõpetuse õppeks vajalikud materjalid.

7.5. HINDAMINE

Õpilast hinnates on oluline nii õpetaja sõnaline hinnang, numbriline hinne kui ka õpilase enesehinnang. Õpiülesande täitmisel hinnatakse:

1. planeerimist ja disaini (originaalsust, iseseisvust, idee või kavandi rakendamise võimalust);
2. materjali ja töövahendite valiku otstarbekust, toote valmistamise viisi, tööjoonise tehnilist korrektsust jms);
3. valikute (idee, töötlusviisi, materjali jms) tegemise ja põhjendamise ning seoste kirjeldamise oskust;
4. valmistamise kulgu (koostööoskust, iseseisvust tööd tehes, materjalide ja töövahendite ning kirjalike ja infotehnoloogiliste vahendite kasutamise oskust, teoreetilisi teadmisi ja nende rakendamise oskust, tööohutuse järgimist jms);

5. õpilase arengut (edasipüüdlikkust, vaimset ja füüsilist arengut);
6. töö tulemust (idee teostust, toote viimistlust, esteetilist väärtust, töö õigeaegset valmimist, toote kvaliteeti jm), sh üksikute ülesannete sooritamist ja toote esitlemise oskust.

Õpilast hinnates võetakse arvesse kultuurse käitumise reegleid ja õpilase hoiakuid (püüdlikkust, suhtumist õppetöösse, abivalmidust teiste õpilaste suhtes, õpperuumide kodukorra täitmist, töökust, järjekindlust, tähelepanelikkust jm). Õpilaste teadmisi, tehnilist nutikust ja loovust hinnatakse ka probleemülesannete, võistlusmängude, projektitööde jms põhjal.

8. ja 9. klassis võib õpilaste hindamisel lähtuda lisaks eelnimetatule järgmisest:

1. teadmiste ja oskuste kokkuvõtvaks hindamiseks põhikooli lõpul on soovitatav õpilastel teha lõputöö;
2. hindamisel võetakse arvesse osalemist aineolümpiaadidel, -konkurssidel, -üritustel ja võistlustel.

7.6. II KOOLIASTE

6. klassi lõpuks õpilane:

1. mõistab ja selgitab tehnoloogia olemust ning väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus;
2. iseloomustab kodus, olmes, harrastustes ja paikkonnas kasutatavaid lihtsaid tehnoloogilisi süsteeme ja protsesse ning ressursse;
3. planeerib tööd ja lahendab sellega seotud ülesandeid;
4. joonestab joonist ja disainib lihtsaid tooteid;
5. tunneb põhilisi materjale ja nende omadusi ning kasutab neid töös otstarbekalt;
6. teab põhilisi töövahendeid ja töötlemisviise ning oskab neid töös kasutada;
7. valmistab lihtsaid tooteid (nt mänguasi, paat, liikuv auto jne);
8. esitleb ideed, joonist või toodet;
9. teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid;
10. väärtustab ning järgib väljakujunenud tööalaseid väärtus- ja käitumishoiakuid;
11. tunneb põhilisi toiduaineid ja nende omadusi ning valmistab lihtsamaid toite.

7.6.1. 4. klass

Õppesisu	
Tehnoloogia olemus. Tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus. Tehnoloogia ja teadused. Tehnoloogia, inimene ja keskkond.	Tehnoloogia igapäevaelus Õpilane: 1. peab tähtsaks tehnoloogilist kirjaoskust igapäevaelus; 2. seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainete ja eluvaldkondadega;
Eskiis. Lihtsa eseme kavandamine. Disain. Disaini elemendid. Eseme viimistlemine. Probleemide lahendamine. Insenerid ja leiutamine.	Disain ja joonestamine Õpilane: 1. selgitab joonte tähendust joonisel, oskab joonestada jõukohast tehnilist joonist ning seda esitleda; 2. osaleb õpilaspäraselt uudse tehnoloogilise protsessi loomises, mis on seotud materjalide valiku ja otstarbeka töötlusviisi leidmisega; 3. mõistab leiutiste osatähtsust tehnoloogia arengus.
Materjalide liigid (puit, plastid, elektroonika komponendid jne) ja nende omadused. Materjalide töötlemise viisid (märkimine, saagimine jne) ning töövahendid (tööriistad ja masinad). Levinumad käsi- ja elektrilisedööriistad. Puur- ja puidutreibink. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted	Materjalid ja nende töötlemine Õpilane: 1. tunneb põhilisi materjale, nende olulisemaid omadusi ja töötlemise viise; 2. valib ja kasutab eesmärgipäraselt erinevaid töötlusviise, töövahendeid ja materjale; 3. valmistab mitmesuguseid lihtsaid esemeid (sh mänguasju); 4. kasutab õppetöös puur- ja treipinki; 5. teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid; 6. väärtustab ja kasutab tervisele ohutuid töövõtteid; 7. kasutab materjale säästlikult ning leiab võimalusi nende korduskasutuseks
Igal õppeaastal on ainekavas üks õppeosa, mille puhul saavad õpilased vabalt valida õpperühma ja projekti. Projektid võivad olla	Projektitööd Õpilane: 1. leiab üksi või koostöös teistega

nii tehnoloogiaõpetuse, käsitöö kui ka kodunduse valdkonnast. Projektitöid võib lõimida omavahel, teiste õppeainete ja klassidevaheliste projektidega ning ülekooliliste ja pikemaajaliste koolidevaheliste ettevõtmistega.	ülesannetele ning probleemidele lahendeid; 2. suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste arvamust; 3. teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistööde osalisena; 4. osaleb aktiivselt erinevates koostöö- ja suhtlusvormides; 5. kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; 6. teeb võimetekohase projekti ning analüüsib saadud tagasisidet.
---	---

7.6.2. 5. klass

Õppesisu	Õpitulemused
Tehnoloogia igapäevaelus Tehnoloogia olemus, tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus.	Õpilane: - mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus - seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainete ja eluvaldkondadega
Disain ja joonestamine <u>Eskiis</u> - tehniline joonis, jooned ja nende tähendused, piltkujutis. <u>Disain</u> - disaini elemendid	- tunneb mõõtevahendeid, oskab märkida detailidele vajalikke märkjooni - selgitab eskiisi vajalikkust ja toote kavandamist
Materjalid ja nende töötlemine Materjalide liigid (puu) ja nende omadused. Materjalide töötlemisviisid (märkimine, saagimine, lihvimine, viimistlemine). Käsi- ja elektrilised tööriistad. Puurpink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.	- tunneb puidu omadusi ja lihtsamaid töötlemisviise - oskab mõõta ja märkida - teab saagide liigitust ja oskab saagida käsisaega - tunneb viimistlus materjale ja oskab neid kasutada - oskab kasutada õppetöös akutrelli, puurpink, põletusaparaati - suudab valmistada jõukohaseid liiteid

	- valmistab lihtsamaid tooteid ja mänguasju
Projektitööd Üks õppeosa, kus õpilased saavad vabalt valida õpperühma. Õpilane valib kahe samaaegse teema vahel. Teemad pakuvad välja tehnoloogiaõpetuse ja käsitöö õpetajad või õpilased.	- valmistab üksi või koostöös teistega ülesande või projekti lahenduse - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust - väärtustab töö tegemist, selle uurimist ja tagasisidet - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi
Tehnoloogiaõpetus Käsi- ja elektrilised tööriistad. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.	- teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid - valmistab omanäolisi tooteid, kasutades erinevaid töötlemisvõimalusi - valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise.

7.6.3. 6. Klass

Õppesisu	Õpitulemused
Tehnoloogia igapäevaelus Tehnoloogia olemus, tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus.	Õpilane: - mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus - seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainete ja eluvaldkondadega
Disain ja joonestamine 1) Eskiis – tehniline joonis, jooned ja nende tähendused, piltkujutis. 2) Disain – disaini elemendid	- tunneb mõõtevahendeid, oskab märkida detailidele vajalikke märkjooni. - selgitab eskiisi vajalikkust ja toote kavandamist

Materjalid ja nende töötlemine Materjalide liigid (puit) ja nende omadused. Materjalide töötlemisviisid (märkimine, saagimine, lihvimine, viimistlemine). Käsi- ja elektrilised tööriistad. Puurpink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.	- tunneb puidu, omadusi ja lihtsamaid töötlemisviise - oskab mõõta ja märkida - teab saagide liigitust ja oskab saagida käsisaega - tunneb viimistlus materjale ja oskab neid kasutada - oskab kasutada õppetöös akutrelli, puurpink, põletusaparaati - suudab valmistada jõukohaseid liiteid - valmistab lihtsamaid tooteid ja mänguasju
Projektitööd Üks õppeosa, kus õpilased saavad vabalt valida õpperühma. Õpilane valib kahe samaaegse teema vahel. Teemad pakuvad välja tehnoloogiaõpetuse ja käsitöö õpetajad või õpilased.	- valmistab üksi või koostöös teistega ülesande või projekti lahenduse - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust - väärtustab töö tegemist, selle uurimist ja tagasisidet - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi
Tehnoloogiaõpetus Käsi- ja elektrilised tööriistad. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.	- teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutus-nõudeid - valmistab omanäolisi tooteid, kasutades erinevaid töötlemisvõimalusi - valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise.

7.7. III KOOLIASTE

9. klassi lõpuks õpilane:

1. valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ja töötlemisviise ning kasutab selle kohta vajalikku teavet ainealasest kirjandusest ja internetist;
2. käsitseb ohutult käsi- ja elektrilisi tööriistu ning materjale;
3. kasutab ressursse keskkonda säästvalt ning jätkusuutlikult;
4. genereerib ideid, rakendab neid loovalt tooteid luues ja täiustades ning mõistab iseenda osaluse tähtsust tehnoloogiat kasutades;
5. mõistab tehnoloogilise protsessi ajal asetleidvaid muutusi ning oskab neid selgitada ja põhjendada;
6. analüüsib toote valmistamise protsessi ning sünteesib uusi teadmisi;
7. hindab tulemuse kvaliteeti ja toote rakendamise tõhusust, esitleb toodet;
8. valmistab tooteid, teadvustab ja rakendab loodusteaduste võimalusi praktilistes tegevustes;
9. kirjeldab tehnoloogilise maailma saavutusi ja oma rolli tuleviku töömaailmas;
10. kujundab oma positiivsed väärtushinnangud ja kõlbelised tööharjumused, väldib ning hindab võimalikke ohte töös;
11. teeb tervislikke toiduvalikuid, väärtustab tervislikke eluviise ning toimib vastutustundliku tarbijana.

7.7.1. 7. Klass

Õppesisu	Õpitulemused
Tehnoloogia igapäevaelus Tehnoloogia analüüsimine: positiivsed ja negatiivsed mõjud. Eetilised tõekspidamised tehnoloogia rakendamisel. Ressursside säästlik tarbimine.	Õpilane: - iseloomustab tänapäevast tootmisprotsessi, kirjeldab selle toimimist ning terviklikkust; - teadvustab ressursside piiratud hulka ning tarbib ressursse säästvalt ja jätkusuutlikult; - teadvustab tehnoloogia ja inimese vastastikust mõju ning analüüsib tehnoloogia uuenduslikke arenguvälja-vaateid; - kirjeldab ja analüüsib inimtegevuse mõju loodusele ning keskkonnale.
Disain ja joonestamine Joonise vormistamine ja esitlemine. Skeemid.	Õpilane: - joonestab jõukohast tehnilist joonist, vormistab ja esitleb joonist või skeemi;

Leppelisused ja tähised tehnilistel joonistel.	- loeb skeeme, lihtsamaid kooste- ja ehitusjooniseid; - planeerib ülesande ja disainib toote ning esitleb seda võimaluse korral arvutiga.
Materjalid ja nende töötlemine Materjalide ja nende töötlemise teabe hankimise võimalused kirjandusest ning internetist. Tänapäevased materjalide töötlemise viisid. Käsi- ja elektrilised tööriistad. Masinad ja mehhanismid. Elekter igapäevaelus, elektroonika toimimine ja lihtsad lülitused elektrotehnikas.	Õpilane: - leiab teavet materjalide, nende omaduste ja töötlemise kohta, hangib ja kasutab ainealast teavet kirjandusest ning internetist; - analüüsib materjalide omadusi, töötlemise viise ning kasutamise võimalusi, sünteesib uusi teadmisi kasutab toodet valmistades mitmesuguseid töövahendeid, valib sobivaima töötlusviisi; - tunneb ja kasutab töötlemisel masinaid ning mehhanisme; - valmistab omanäolisi tooteid.
Tehnoloogiaõpetus Käsi- ja elektrilised tööriistad. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.	Õpilane: - teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutussnõudeid; - valmistab omanäolisi tooteid, kasutades erinevaid töötlemisvõimalusi; - valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise.
Projektitööd Üks õppeosa, kus õpilased saavad vabalt valida õpperühma. Õpilane valib kahe samaaegse teema vahel. Teemad pakuvad välja tehnoloogiaõpetuse ja käsitöö õpetajad või õpilased ise.	Õpilane: - valmistab üksi või koostöös teistega ülesande või projekti lahenduse; - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust; - väärtustab töö tegemist selle uurimist ja tagasisidet; - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi.

7.7.2. 8. Klass

Õppesisu	Õpitulemused
Tehnoloogia igapäevaelus Tehnoloogia analüüsimine: positiivsed ja negatiivsed mõjud. Eetilised tõekspidamised tehnoloogia rakendamisel. Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia. Ressursside säästlik tarbimine. Töö planeerimine. Tooraine ja tootmine. Tehnoloogilise maailma tulevikuperspektiivid.	Õpilane: - kirjeldab ja analüüsib inimtegevuse mõju loodusele ning keskkonnale; - kasutab info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid ning teab nende ohutut käsitlemist; - teab mõningaid biotehnoloogia kasutusvõimalusi; - teadvustab ressursside piiratud hulka ning tarbib ressursse säästvalt ja jätkusuutlikult; - oskab oma tegevust planeerida, teab oma eelistusi eneseteostuseks sobiva elukutse/ameti valikul; - iseloomustab tänapäevast tootmisprotsessi, kirjeldab selle toimimist ning terviklikkust; - teadvustab tehnoloogia ja inimese vastastikust mõju ning analüüsib tehnoloogia uuenduslikke arenguväljavaateid.
Disain ja joonestamine Leiutamine ja uuenduslikkus. Tehnilist taipu arendavate ja probleemülesannete lahendamine. Viimistlemine ja pinnakatted. Ergonoomia. Ornamentika. Joonise vormistamine ja esitlemine. Skeemid. Leppelisused ja tähised tehnilistel joonistel. Ristlõiked ja lõiked. Koostejoonis. Ehitusjoonised.	Õpilane: - lahendab probleemülesandeid; - teab ja kasutab toodete erinevaid viimistluse võimalusi; - teab ja kasutab pinnakatete omadusi ja kasutusvõimalusi; - arvestab ergonoomia ja ornamentika põhireegleid ning oskab neid töös rakendada; - loeb skeeme, lihtsat kooste- ja ehitusjoonist; - joonestab jõukohast tehnilist joonist, vormistab ja esitleb joonist või skeemi

Materjalid ja nende töötlemine Materjalide ja nende töötlemise kohta teabe hankimise võimalused kirjandusest ning internetist. Tänapäevased materjalide töötlemise viisid. Käsi- ja elektrilised tööriistad. Arvuti ja materjalide töötlemise ühildamise võimalused (CNC-tööpingid). Optimaalse töötlusviisi valimine. Toodete liitevõimaluste kasutamine. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted.	Õpilane: - leiab teavet materjalide, nende omaduste ja töötlemise kohta, hangib ja kasutab ainealast teavet kirjandusest ning internetist; - analüüsib materjalide omadusi, töötlemise viise ning kasutamise võimalusi, sünteesib uusi teadmisi; - kasutab toodet valmistades mitmesuguseid töövahendeid, valib sobivaima töötlusviisi; - valmistab omanäolisi tooteid, tunneb ja kasutab mitmeid liitevõimalusi; - kujundab välja oma positiivsed väärtushinnangud ja kõlbelised tööharjumused; - teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid, kasutab ohutult masinaid ning töövahendeid.
Projektitöö Õpilased saavad valida kahe või enama korraga toimuva valikteema või aineprojekti vahel. Valikteemad ja projektid on nii tehnoloogia-õpetuse ning käsitöö ja kodunduse valdkonnast. Projektitööd kavandatakse tehnoloogia ning käsitöö ja kodunduse õpetaja koostöös. Projektitööde valimisel peetakse silmas kohalikke traditsioone, uudseid ja tavapäraseid töötlemisviise ning teatud teema süvitsi käsitlemise huvi. Projektitöö valdkond moodustab iseseisva terviku, mille puhul ei eeldata õpilastelt teemaga seonduvaid varasemaid oskusi ega	Õpilane: - organiseerib paindlikult ühistööd, planeerib ajakava ja oskab jaotada tööülesandeid; - teeb ülesandeid täites aktiivselt koostööd kaas-õpilastega; - suhtleb töö asjus vajaduse korral kooliväliste institutsioonidega (nt meili teel jne), et saada vajalikku infot, seda analüüsida, kriitiliselt hinnata ja tõlgendada; - valmistab üksi või koostöös teistega ülesandele või projektile lahenduse; - väärtustab töö tegemist, sh selle uurimist ja tagasisidet; - mõistab info kriitilise hindamise vajalikkust ning kasutab infot kooskõlas kehtivate seaduste ja normidega.

teadmisi.	
-----------	--

7.7.3. 9. Klass

Õppesisu	Õpitulemused
Tehnoloogia igapäevaelus Tehnoloogia olemus, tehnoloogiline kirjaoskus ja selle vajalikkus.	Õpilane: - mõistab tehnoloogia olemust ja väärtustab tehnoloogilise kirjaoskuse vajalikkust igapäevaelus - seostab tehnoloogiaõpetust teiste õppeainete ja eluvaldkondadega
Disain ja joonestamine <u>Eskiis</u> – tehniline joonis, jooned ja nende tähendused, piltkujutis. <u>Disain</u> – disaini elemendid.	- tunneb mõõtevahendeid, oskab märkida detailidele vajalikke märkjooni - selgitab eskiisi vajalikkust ja toote kavandamist
Materjalid ja nende töötlemine Materjalide liigid (puit) ja nende omadused. Materjalide töötlemisviisid (märkimine, saagimine, lihvimine, viimistlemine). Käsi- ja elektrilised tööriistad. Puurpink. Materjalide liited. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted Puidutöö masinad ja töö nendel	- tunneb puidu omadusi ja lihtsamaid töötlemisviise - oskab mõõta ja märkida - teab saagide liigitust ja oskab saagida käsi-saega - tunneb viimistlus materjale ja oskab neid kasutada - oskab kasutada õppetöös akutrelli, puurpink, põletusaparaati - suudab valmistada jõukohaseid liiteid - valmistab lihtsamaid tooteid ja mänguasju. - saab hakkama tööga lintsaal ja lihvmasina-tel
Projektitööd See on üks õppeosa, kus õpilased saavad vabalt valida õpperühma. Õpilane valib kahe	- teeb üksi või koostöös teistega projekti teostamiseks ajakava

samaaegse teema vahel. Projektid võivad olla nii käsitööst, kodundusest kui ka tehnoloogiaõpetusest. Teemad pakuvad välja tehnoloogiaõpetuse ja käsitöö õpetajad või õpilased ise.	- suhtleb töö asjus vajaduse korral õpetajaga ja/või kaasõpilastega, et saada vajalikku infot, seda analüüsida, kriitiliselt hinnata ja tõlgendada - kujundab, esitleb ja põhjendab oma arvamust - väärtustab töö tegemist, selle uurimist ja tagasisidet - suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi
Tehnoloogiaõpetus Käsi- ja elektrilised tööriistad. Nüüdisaegsed võimalused materjalide töötlemisel ja detailide ühendamisel tooteks. Tervisekaitse- ja tööohutusnõuded töötlemises, ohutud töövõtted mööbli lihtparandamine, kruviliited.	- teadvustab ning järgib tervisekaitse- ja tööohutusnõudeid - valmistab omanäolisi tooteid, kasutades erinevaid töötlemisvõimalusi - valib toote valmistamiseks sobivaid materjale, töövahendeid ning töötlemisviise - korrastab mööblit.